

Водийларни яёв кезганда...

Юртнинг истиқболи, ривожу шу ерда яшайдиган ҳар бир фуқаро зиммасида. Бу масъулият теран англаган жойда ҳаққоний ўзгариш ва фаровонлик кўзга ташланади. Одамлар кайфиятидаги ижобий ҳолат, келажакка ишонч, маърифатли ёшлар, салоҳиятли мутахассислар, равон йўллар, фирдавсий боғу роғларни кўрай десангиз, Самарқанд вилоятининг Жомбой туманига ташриф буюринг.

Ҳар қанча таъриф ва тавсиф билан ҳам бу туманда рўй бераётган янгилик ва яхшиликларни санаб адоғига етиб бўлмайди. Шундай бўлса-да, Республика “Жамият” ижтимоий-сиёсий газетасининг навбатдаги сонини мазкур туманда амалга оширилаётган ислохотларнинг юздан бирини кўрсатишга бағишладик. Мақсад, эзгулик қанот ёйсин, ҳар бир гўшада шу каби фаровонлик сари дадил қадамлар ташлансин.

Махсус сонни тайёрлашда ўзининг беминнат кўмагини аямаган “Жомбой тонги” газетаси жамоасига ўз миннатдорлигимизни билдирамыз.

Таҳририят

ЖОМБОЙЛИК Тўмарис

КЛАСТЕР НИМА БЕРАДИ ЁКИ БЕРЯПТИ?

Мамлакатда саноат ва қишлоқ хўжалиги бошқарувининг мутлақо замонавий – кластер тизими ривожланиб бормоқда. “Хомашё яратишдан тайёр маҳсулотгача” тамойилини ўзида акс эттирувчи бу тизим ривожланган давлатлар тажрибасида ўзини оқлаган.

Жомбой туманида фаолият юритувчи “Pure milky products” кўп тармоқли фермер хўжалиги шундай тузилмалардан бири. 2017 йилда ташкил этилган хўжалик учун 878,9 гектар майдон ажратилган. Шундан 670,7 гектари суғориладиган ерлар ҳисобланади.

Эътиборлиси, ушбу кластер нафақат туман, балки вилоятдаги энг йирик чорва комплексларига эгалик қилади. Бу ерда 3200 бошга яқин соғин сигир парваришланмоқда.

Фермер хўжалигида ҳар куни ўртача 30-32 тонна сут соғиб олинади. Бу кўрсаткич йилига 13 минг тоннагача етиши мумкин. Ўз навбатида, қайта ишланиб, ўнлаб турдаги тайёр маҳсулот шаклида республикамизнинг барча вилоятларига етказиб бе-

рилади.

Кластер таъсисчиси, таниқли тадбиркор Бахтиёр Маърупов шунингдек, “Afrasiab jeans textile” масъулияти чекланган жамиятига ҳам асос солган.

Ушбу корхона туманда етиштирилаётган бошоқли дон ва пахта ҳосилини қабул қилиш ва чуқур қайта

ишлашда маҳаллий фермерлар билан фаол ҳамкорлик ўрнатган.

Қайд этиш жоиз, туманда 2023 йил ҳосили учун 594 та фермер хўжаликлари томонидан 9065 гектар майдонда кузги бошоқли дон парваришланмоқда. “Afrasiab jeans textile” масъулияти чекланган жа-

донга 64 тонна ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари, 246 тонна фосфорли, 614 тонна азотли минерал ўғит талаб этилади. Бошқача айтганда, мавсум олдида 4 миллиард 467 миллион сўмлик моддий ресурс зарур. Одатда фермер хўжаликлари агротехник тадбирларни кредит маблағи

мияти ҳосилни қабул қилиш бўйича контрактация шартномалари тузган бўлиб, ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари, минерал ўғит, кимёвий препаратларни ўз вақтида етказиб бермоқда.

Туманда 2023 йил пахта ҳосили учун 284 та фермер хўжаликла-

ҳисобидан амалга иширади. Аммо кластер раҳбарияти ташаббуси билан моддий ресурслар фермерларга аввалдан етказиб бериладиган бўлди. Натижада, 380 миллион сўмлик кредит фоизлари фермерларга ортиқча юк бўлишининг олди олинди.

ри томонидан чигит экилган. Кластер корхонаси ёқилғи, фосфор ва минерал ўғит захирасини тўлиқ шакллантирди.

Маълумот учун, 1228 гектар май-

Бир сўз билан айтганда, “Pure milky products” ҳамда “Afrasiab jeans textile” агро кластерларининг Жомбой тумани иқтисодий ривожига ўрни салмоқли бўлмоқда.

“БОҒБОН”НИНГ ЎЗИМИЗБОП КЎЧАТЛАРИ

“Sag Agro” масъулияти чекланган жамиятининг Катта қишлоқ маҳалласида жойлашган “Боғбон” лабораторияси кейинги йилларда ташкил этилган замонавий мажмуалардан бири. Умумий қиймати 2,6 миллион АҚШ доллари бўлган мазкур лойиҳа 2019 йилда ишга туширилган. Натижада илгари хориждан ўсиб келинган мевали ва манзарали дарахт кўчатларини маҳаллий шароитда тайёрлаш йўлга қўйилган.

Бу усул икки жиҳатдан муҳим. Биринчиси, четдан келтирилаётган кўчатлардаги турли касалликларнинг юртимизга кириб келиши ва тарқалишининг олди олинади. Иккинчиси, маҳаллий лабораторияда етиштирилган кўчатлар хорижникига нисбатан бир неча баробар арзон бўлади. Масалан, шу пайтгача чет элдан олиб келинган ёнғоқ кўчатининг бир донаси 5 доллардан 20 долларгача нархланган бўлса, бу ерда етиштирилаётгани 3-3,5 долларни ташкил этади.

Бу ерда Агрокимё ва тупроқшунослик лабораторияси ҳам ишга туширилган бўлиб, тупроқ, сув ва барг намуналарини ўрганиш йўлга қўйилган. Бунинг самарадорлиги шундаки, боғдорчилик хўжалиқларининг тупроқ шароити ўрганилиб, унга мос кўчатлар тавсия қилинади. Натижада кўчатлар хатосиз бўлиб, мўл ҳосил етиштирилади.

“In vitro” учун 24 гектар ер ажратилган. Шун-

дан 2 гектардан ортиқ майдонда замонавий иссиқхона барпо этилган. Қолган майдонда эса мамлакатимизда учрамайдиган 65 хил мевали дарахтлар парвариш қилиняпти.

Лаборатория қуввати йилига 15 миллиондан 20 миллион донагача пайвандтаг ҳамда пайвандланган кўчатлар етиштириш имконини беради. Айни пайтда бу ерда ёнғоқ, бодом, шафтоли, гилос, ўрик, нок, олма каби экспортбоп меваларнинг касалликдан холи, иқлим шароитимизга мос кўчатлари етиштирилмоқда.

Ўтган йили лабораторияга Голландиядан янги гул навлари келтирилди. Интенсив иссиқхона бўлимида Саливия, Тагес, Бананза, Питония, Ккрантус каби гул куртاكلари парваришляпяти. Йил давомида очилиб турувчи гуллар ички бозорга етказиб берилмоқда.

Лаборатория ходимлари Голландия технологиясини жорий этган ҳолда манзарали ўсимлик ва гулларни парваришлаб, экспорт қилишни ҳам режалаштиришган.

Лаборатория 2024 йилда тўлиқ қувват билан ишлаши ҳисобига бу ерда йилига 20 миллион дона кўчат етиштириш йўлга қўйилади. 2023 йилдан кўчатлар экспортга чиқарилиши режалаштирилган. Ушбу лаборатория ва иссиқхонада 140 та янги иш ўрни яратилган.

МУСТАҲКАМ ИЖТИМОИЙ ҶИМОЯ — ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ БОШ ЙўНАЛИШИ

“ЁШЛАР ДАФТАРИ”

2023 йилнинг I чорагида ишчи гуруҳ томонидан 1250 нафар жомбойлик йигит-қизлар турмуш шароити ўрганилди. Ўтказилган хатловга кўра, уларнинг муаммолари, тақлифлари таҳлил қилинди ва 348 нафари “Ёшлар дафтари”га киритилди.

Бугунги кунгача 20 нафарига деҳқон хўжалиги ташкил қилиш ва даромад олиши учун ер ажратилди.

26 нафар ёшларга 110 млн. сўмлик 5 турдаги асбоб-ускуналар олиб берилди.

Бундан ташқари:

■ 99 нафар ёшларга контракт тўлови учун **230 млн. сўм**;

■ 4 нафарига сафарбарлик чакирув резервидаги хизмат учун

24 млн. сўм;

■ 60 нафарига даволаниш учун **133 млн. сўм**;

■ 33 нафарини замонавий касб-хунарга ўқитиш учун **58 млн. сўм**;

■ 2 нафарига олимпиада, танлов ва мусобақаларда қатнашиш харажатлари учун **2 млн. сўм** ажратилди.

Дафтардаги **68** нафар ишсиз ёшлар бандлиги таъминланди, **1 та** уйсиз ёш оиланинг **12 ойлик** ижара харажатлари қоплаб берилди, **2 нафар** ёшларга ҳайдовчилик гувоҳномаси, **8** нафарига ID-карта олиш учун давлат божи тўлаб берилди.

Жорий йилнинг 9-10 февраль кунлари ўтказилган хатлов натижасида 14-30 ёшли 48 251 нафар йигит-қизлар рўйхатга олинган.

“АЁЛЛАР ДАФТАРИ”

“Аёллар дафтари”нинг 4-босқичига **5278 нафар** жомбойлик хотин-қизлар киритилган. Шундан бугунги кунгача 1519 нафар опа-сингилларимиз бандлиги таъминланди, 801 нафар хунарга ўқитилди.

Тадбиркорлик қилиш истагида бўлган **191 нафарига** имтиёзли кредит ажратилди.

1600 нафар боқувчисини йўқотганларга базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 баробари ҳажмида моддий ёрдам тўланиши белгиланган. Жорий йилнинг апрел-май ойларида 147,4 млн. сўм маблағ ушбу мақсадга йўналтирилди.

Уй-жойга муҳтож хотин-қизларнинг **1 нафа-**

рига замонавий уй берилди, **27 нафарига 27 млн. сўмлик** ижара компенсацияси тўлаб берилди.

Қармоғида ногиронлиги бўлган фарзанди бор **475 нафар** оналарга **575,5 млн. сўм** бир марталик моддий ёрдам ажратилди.

Бундан ташқари, шу тоифага **29 нафар** хотин-қизларга томорқасидан самарали фойдаланиши учун **29 млн. 500 минг сўмлик** маблағ тақдим этилди.

Умумий ҳисобда “Аёллар дафтари”нинг 4-босқичга киритилган **2313 нафар** хотин-қизларнинг муаммоси ижобий ҳал этилди ва жами **4 млрд. 242,5 млн. сўм** маблағ сарфланди.

Март-июнь ойлари давомида яна **4 млрд. 711 млн. сўмлик** ёрдамлар молиялаштирилган.

“ТЕМИР ДАФТАР”

Январ ойи ҳолатига “Темир дафтар”да **90 та** оила мавжуд эди. Жорий йилнинг биринчи чораги давомида яна **393 та** оила киритилди.

Бугунги кунгача ушбу оилаларга куёш фото-электрстанцияси харид қилиш учун **189 млн. 200 минг сўм** ажратилди. Шунингдек,

56 млн. 500 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Бундан ташқари, тиббий ёрдам учун

37 млн. сўм, уй-жой таъмири учун **11 млн. 600 минг сўм** йўналтирилди.

Оила даромадини шакллантириш мақсадида **51 млн. 800 минг сўмлик** парранда олиб берилди.

Умумий ҳисобда “Темир дафтар”да турган оилаларга 346 млн. сўм ажратилган.

ЖОМБОЙ ЁШЛАРИ НИМА БИЛАН БАНД?

Ёшларнинг таклиф ва ташаббуслари билан яқиндан танишиш ҳамда уларнинг муаммоларини ҳал қилиш борасида Жомбой туманида 2022 йили самарали ишлар олиб борилди. Дейлик, ҳар ойда сектор раҳбарлари билан 16 та маҳаллада йил давомида 200 га яқин учрашувлар ташкил этилди. Ушбу учрашувларда 4 мингга яқин ёшларнинг муаммо ва таклифлари ўрганилиб, амалий ёрдам кўрсатилди.

Туманимизда 14-30 ёшлилар билан шакллантирилган. Уларнинг сони бугунги кунда 48 772 нафарга етди. Шундан, 23 957 нафарини хотин-қизлар ташкил қилади. Ногиронлиги бўлган ёшлар 630 нафар бўлиб, улар учун манзилли ёрдамлар кўрсатиляпти.

Давлат секторида 4 294 нафар, хусусий секторда 3 574 нафар ёшлар доимий иш билан банд бўлишган. 120 нафари муддатли ҳарбий хизматни ўтамоқда. 1749 нафари хорижий давлатларда.

Ёшларга замонавий касбларни ўргатиш ҳамда ахборот технологиялари ва хорижий тилларга ўқитиш мақсадида хусусий ўқув курслари очилляпти. “Келажак касблари” лойиҳаси доирасида хорижий тиллар ўқитилган 5 та ўқув маркази ҳамда 1 та IT марказ рўйхатдан ўтказилган. Бугунги кунда ушбу ўқув марказларида 32 нафари хорижий тиллар, 10 нафари IT соҳасида таҳсил олмақда.

Маҳалла ёшларининг бўш вақтини мазмунли ўтказиш, истеъдод ва қобилиятини намоён қилишларига кўмаклашиш мақсадида йилда икки мартаба беш босқичли маҳалла-сектор-туман-вилоят-республика даражасидаги “Беш ташаббус олимпиадаси” ташкил қилиш белгиланган эди. Ушбу олимпиаданинг 2-мавсуми доирасида стол тенниси, шахмат-шашка, волейбол, енгил атлетика, стритбол, миллий кураш, стрет воркуот спорт турлари ҳамда “Ёш китобхон”, киберспорт, халқ ва замонавий чолғу асбоблари танлови, ёшлар ракс фестивали “Қувноқлар ва зукколар” танлови, “Заковат” интеллектуал ўйини ўқазиб келинади.

“Бир нуроний ўн нафар ёшга маъ-

навий ҳомий” тамойили асосида нуронийларга бириктирилган ёшлар билан доимий иш олиб борилмоқда. Бундан ташқари, “Ёшлар портали” электрон платформаси орқали келиб тушган мурожаатларни ўрганиб, моддий ёрдамга муҳтож, кам таъминланган оила фарзандларига амалий ёрдам кўрсатиб келиняпти. “Ёшлар дафтари” электрон платформасига 2022-йил давомида 2532 нафар ёш киритилиб, йил якунига қадар 2404 нафарига амалий ёрдам кўрсатилди.

Тадбиркорлик фаолиятига қизиқувчи кўнгилли ёшлар учун корхоналарга “Бизнес саёҳат” уюштириляпти. Ёшлар етакчилари маҳалладаги бешлик билан ҳамкорликда ишсиз ёшларни мунтазам равишда иш билан таништириш мақсадида зарур чоралар кўришади. Юқори натижаларга эришган соҳа мутахассисларини жалб этган ҳолда улар учун бепул ўқув машғулотлар режаси ишлаб чиқилди. Шу асосда тажрибали тадбиркорлар билан 50 дан ортик тренинг ва давра суҳбатлари ўтказилди. Уларга 1450 нафар ёшлар қамраб олинди.

Ёшлар ўзлари ишлаб чиқарган махсулотларини туман марказида ҳар ойда бир мартаба “Ёш тадбиркор — халққа мадакор” шиори остида кўргазмани савдо ярмаркасида намоён этиб боришади. Дехқонобод маҳалласидаги “SOF EXPO” савдо марказида ана шундай йирик лойиҳалар кўргазмаси ташкил этилгани айтиш мумкин бўлди.

Мақом, бахшичилик, опера ва эстрада бўйича “Ёшлар овози” кўрик-танловининг ташкил этилгани ёш истеъдод эгаларини беҳад руҳлантирди. Танловнинг республика босқичида 10-15 ёш тоифаси-

да Бахшичилик йўналиши бўйича “Улус” маҳалласида истиқомат қилувчи Муҳаммад Шавкатов фаол иштирок этди. “Камалак юлдузлари” болалар ижодиёти фестивалининг шаҳар босқичида қатнашган ёшларимиз 5 та йўналишда ғолиб бўлиб, вилоят босқичига йўлланма олишди.

Ёшларни рассомчиликка бўлган қизиқишларини ошириш мақсадида

“Ёш мусаввирлар” танловлари ташкил этилиб, ғолиблар туман бўлими томонидан эсдалик совғалари ва диплом билан тақдирланишди.

Шунингдек, “Соғлом ҳаёт учун 5000 қадам” юриш марафони 15 мартаба ташкил этилди. Унга 5000 нафар ёшлар қамраб олинди. Табиатни муҳофаза қилиш ва уни асраб авайлаш мақсадида Қорамўйин маҳалласида “Ёш эколог” акциялари ташкил этилди.

Маҳаллаларда маънавият ва китобхонликни тарғиб қилиш борасида ҳар жума куни “Заковат” интеллектуал ўйини ўтказиш йўлга қўйилган.

Ёшларда нотиклик маданияти-

ни ошириш, кенг дунёқарашни ривожлантириш ҳамда баҳс-мунозаралар олиб бориш кўникмасини шакллантириш мақсадида туман Ахборот-кутубхона марказида “Мунозара” ва истироҳат боғида “Заковат” турнирлари ташкил этилди. Истеъдодли рассомлар ўртасида “Ёш мусаввирлар” танлови бўлиб ўтди.

Тумандаги 20 нафар волонтерлар билан биргаликда 10-ногиронлиги бор болалар мактаби тарбияланувчилари ҳолидан хабар олиняпти. Ажрим ёқасидаги ёш оилалар билан ишлаш, уларга тегишли тартибда психологик ҳамда ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш мақсадида Оила ва хотин-қизлар бўли-

рақларда мусика илмини ўрганиш-моқда.

3-сон маданият маркази кўкгум-базлик ёшларни жамлаган. Марказда 12 нафар соҳа мутахассислари 55 нафар йигит-қизларга касб сирларидан сабоқ беришмоқда.

Бундан ташқари, Тошкент маҳалласидаги 10-сонли, Деҳқонобод маҳалласидаги 19-сонли болалар мусика ва санъат мактаби ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этишда қўл келмоқда.

2011 йилда бунёд этилган 10-сонли болалар мусика ва санъат макта-

тига сазовор бўлган уч нафар жомбойлик қизларнинг ютуқлари ҳам барчамизни қувонтиради.

Рушана Саидова 2008 йилда маданият йўналиши бўйича мазкур мукофот билан тақдирланган. Спортда эришган ютуқлари учун Дурдона Олимова 2014 йилда Зулфия номидаги давлат мукофоти муносиб кўрилган эди. Мафтуна Саматбоева 2022 йилда мукофот соҳибасига айланди. Айни вақтда у олий математикадаги чизиқли алгебра ва дифференциал тенгламалар фанидан видео дарслар яратмоқда.

ми билан ҳамкорликда давра суҳбатлари уюштирилди. Зарафшон, Наймантепа, Сарқипчоқ, ва Тошкент маҳалласидаги ажрим ёқасида турган оилалар яраштирилди.

Пахта ва ғалладан бўшаган майдонларда озиқ-овқат экинлари етиштириш учун ёшларга 10 йил муддатга ижарага бериш тизими жорий этилган. Шу йўл билан ёшларни

доимий иш билан таъминлаш учун туманимизда 130 гектар ер 718 нафар ёшларга ажратиб берилди.

Олий таълим муассасаларида тўлов-контракт асосида ўқиётган талабалар учун ўқиш муддати тугагандан сўнг 7 йил муддатда қайтариш шартлари асосида таълим кредитлари бериш тартиби ишлаб чиқилган. Қолаверса, “Ёшлар дафтари” жамғармаси орқали тумандаги 213 нафар талаба ёшга 641 миллион сўмлик ана шундай контракт пуллари тўлаб берилди.

Таълим муассасалари битирувчиларидан 93 нафари доимий иш ўринларига эга бўлишди. 150 нафари субсидия орқали 470 миллион сўмлик асбоб-ускуна ва меҳнат куроллари олиб, бандлиги таъминланди.

“Ёшлар дафтари”га кирган ва янги турмуш кураётган ёшларга ўз хонадонидан қўшимча уй-жой қуриши учун 33 миллион сўмгача гаровсиз кредит ажратиш тизими йўлга қўйилгани ҳам улар учун катта имкониятдир. Бироқ ушбу йўналиш бўйича ҳозиргача туманимиздан ариза тушмаган.

Савдо-саноат палатаси билан ҳамкорликда 25 нафар ёшлар касб-ҳунарга ўқитилиб, сертификат билан касбга йўналтирилди.

Бугунги кунда туманимизда 3 та маданият маркази, 2 та болалар мусика ва санъат мактаблари фаолият олиб бормоқда.

Маданият бўлимининг ўзагини ташкил этган 1-сон маданият марказида 12 нафар ижодий ходим фаолият юритади. Улар томонидан 5 та тўғарак ташкил этилган. Жумладан, ашула, рубоб, вокал, ғижжак ҳамда миллий мақом йўналишида 40 нафардан ортиқ ёшлар тарбияланмоқда.

Қанғли маҳалласида жойлашган 2-сон маданият маркази янги ташкил этилган муассасалардан бири. 2014 йилда капитал реконструкция қилиниб, фойдаланишга топширилган марказда 10 нафар ходим фаолият олиб боради. Фортепиано, аккордеон, доира, ракс ҳамда вокал тўғараклари фаолияти йўлга қўйилган. Қанғли, Хитойпоён, Талдираззоқ маҳаллаларида яшовчи 60 нафарга яқин ёшлар ушбу тўга-

бида 63 нафар ходим фаолият юритади. 244 нафар ёш истеъдод эгалари 12 та йўналиш бўйича таълим олишмоқда.

19-сон болалар мусика ва санъат мактаби эса 2020 йилда фойдаланишга топширилган. Фортепиано, дамли, зарбли, анъанавий, халқ чолғулари, аккордеон, хореография, рассомчилик ҳамда хонандалик йўналишларида 15 нафар ўқитувчилар 73 нафар болаларга таълим-тарбия беришмоқда.

Туман маданият бўлими томонидан ҳар йили ўртача 150 та маданий-маърифий, оммавий тадбирлар ташкил этилади. Ўртача 30 минг аҳоли қамраб олинади.

Бўлим ходимлари республика ва халқаро танловларда ҳам муносиб иштирок этиб келишмоқда. Тўғарак раҳбари Динора Хусаинова ҳамда истеъдодли раққоса Нозанин Элбекова “Ниҳол” мукофоти учун республика танловида муваффақиятли иштирок этди. Эндигина 8 ёшга қадм қўйган Босимжон Абдумаликов ҳам вилоят миқёсидаги тадбирларда фаол иштирок этиб, устозлар эътирофини қозонмоқда.

Соҳадаги узок йиллик самарали хизматлари учун устоз санъаткор Эшқул Турсункулов “Шухрат” медали билан тақдирланган.

Зулфия номидаги давлат мукофо-

Туманимизда 303 та спорт иншоотлари мавжуд бўлиб, 3 та йирик, 17 та сунъий қопламали ўйингоҳ ёшлар ихтиёрида. Бундан ташқари, 56 та мактабда ўқув машғулоти майдонлари, 42 та спорт заллари ишлаб турибди. 28 хил йўналиш бўйича 317 та тўғарак 30 минг 333 нафар ёшларни қамраб олган.

Яқин вақт ичида 32,2 километр саломатлик, 35,6 километр велосипед йўлакчаси барпо этилди. Худудларда 10 та воркаут, 10 та стритбол, 10 та бадминтон, 20 та мини-футбол майдонлари қурилиши белгиланди. Бугунги кунгача 126 нафар жомбойлик ёшлар Ўзбекистон чемпиони даражасини олган. Шунингдек, 2 нафар жаҳон, 3 нафар Осиё чемпионлари туманимиздан етишиб чиққан.

Таълим муассасаларида ҳам жиноятчиликнинг олдини олишга қаратилган ишлар амалга оширилиб келинмоқда. Профилактика инспектори, маҳалла етакчиси, таълим муассасаларидаги маънавий-марифий ишлар бўйича директор ўринбосарларининг масъулиятини ошириш мақсадида ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилган. Ёшларимиз ўзлари учун яратилаётган шундай имкониятлардан фойдаланса, жамиятда муносиб ўрин эгаллаши шубҳасиз. Бундан албатта, давлат ҳам манфаатдор бўлади.

Жомбой ўзининг бой тарихи билан нафақат Самарқанд вилояти, балки республикада ҳам салмоқли ўринга эга. Қуйида туман тарихида муҳим аҳамият касб этган шахслар, қадамжолар билан танишасиз.

Туман тарихидан ТОМЧИЛАР

ҚАМЧИН ОТА – УЛУҒЛАРГА ТУТАШ ТОМИР

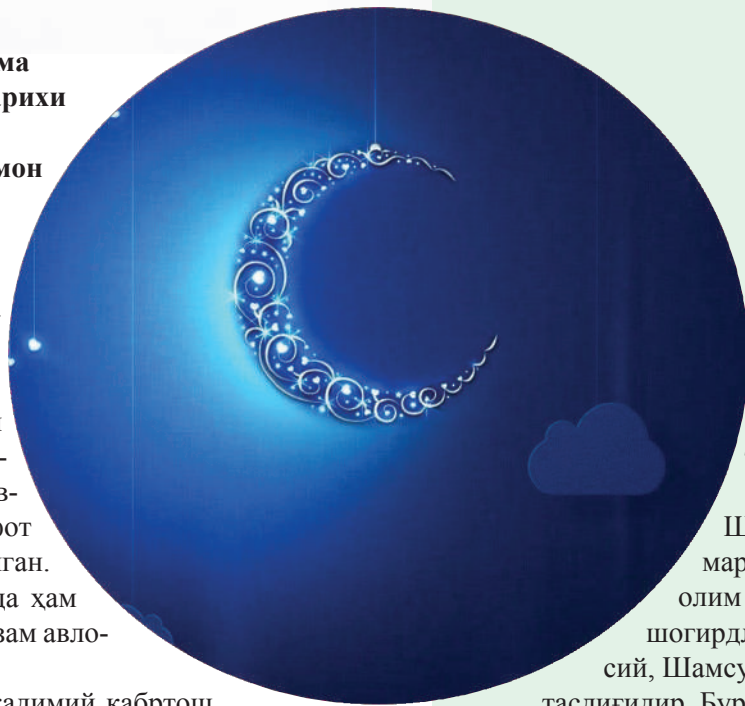
Жомбой туманининг Саричашма маҳалласидаги ушбу зиёратгоҳ тарихи яқинга жамоатчиликка маълум эмасди. Саййид Авлиёхожа, Шодмон Саййид, Қамчин ота номлари билан аталувчи бу тарихий шахс аслида ким бўлган? Унинг шарафига бунёд этилган даҳма ва қабртошидаги ёзувлар нимани англатади?

Манбашунос олим Комилхон Каттаев томонидан тузилган Маҳдуми Аъзам шажарасида Саййид Авлиёхожа номи учрайди. Унинг вафот этиш санаси 1822 йил деб кўрсатилган. Қамчин ота билан боғлиқ ривоятда ҳам Шодмон Саййиднинг Маҳдуми Аъзам авлоди эканлигига ишора бор.

Қизиғи, даҳма ёнидаги иккита қадимий қабртош Маҳдуми Аъзам зиёратгоҳидаги тошларни эслатади. У ерда 500 ёшдан ошган чинор ўсади. Худди шундай дарахт Қамчин ота даҳмаси ёнида ҳам кўкка бўй чўзган.

Ривоятда айтилишича, Саййид Шодмон вафотидан аввал қамчисини ерга суқибди. Дастаси униб, чинорга айланбди. “Қамчин ота” номи шундан қолган дейишади.

Қабристон ичида қадимий масжид ҳам бор. Кейинги йилларда қабристон атрофи ободонлаштирилди. Қадимий даҳма таъмирланиб, устидан мақбара бунёд этилди.

ҲОЛВОЙИНИ БУХОРОДАН ИЗЛАМАНГ

Имом Шамсулайимма Ҳолвойи номи ислом оламида машхур. Қизиғи, тарихчи ва манбашунос олимлар узок йиллар давомида бу шахс мангу кўним топган маскани Бухоро, Шаҳрисабз ва Самарқанд шаҳридан излашган. Кейинги тадқиқотлар алломанинг исми Имом Абдулазиз бўлиб, қабри Жомбой туманида эканини тасдиқлади.

Фикҳ ва шариат билимдони, шоир Имом Абдулазиз Шамсулайимма дастлабки илмни отасидан олган. Самарқанд ва Бухорода таълимини давом эттириб, йирик олим сифатида шуҳрат қозонади. Ўз даврида Ҳолвойининг шогирдлари кўп бўлган. Али Паздавий, Шамсулайимма Сараҳсий, Шамсулайимма Заранжарий, Ал-Андоқий номлари фикримиз тасдиғидир. Бурхониддин Марғиновичнинг улуғ аллома бўлиб шаклланишида ҳам Ҳолвойи катта таъсир кўрсатган.

Имом Ҳолвойи аждодлари асрлар давомида ҳолвапазлик билан шуғулланиб келишган. Жомбойдаги Ҳолвойи қишлоғи номи имомлар касбидан олинганми ёки имомлар номи қишлоқ номидан олинганми, буниси маълум эмас.

Ҳолвойи авлодлари Самарқанд бўйлаб тарқалган. Манбашунос олим Комилхон Каттаев бу ҳақда шундай ёзади: “Самарқанд шаҳридаги “Хон Саййид Имом” маҳалласида тадқиқот олиб бордик. Топилган 800 йиллик тарихга эга қабртошда “Каломуллоҳ тафсири ва расулуллоҳ ҳадисларини ёзиб қолдирган Абдул Маҳомид Умар бин Муҳаммад бин Аҳмад ал-Ҳолвойи ас-Самарқандий...” Демак, марҳум имомнинг исми ва нисбатларига қараганда у Шамсулайимма Ҳолвойининг чевараси”.

2022 йилда Ҳолвойи қишлоғида улкан бунёдкорлик ишлари олиб борилди. Маҳалла “Обод қишлоқ” дастури асосида ободонлаштирилди. Жараёнда “Имом Абдулазиз Шамсулайимма Ҳолвойи” сағанаси ўрнида йирик мақбара, хонақоҳ қурилди. Маскан бугунги кунда зиёратчилар билан гавжум.

Маърифатга паноҳ берган чинор

2012 йилда бир гуруҳ олимлар Ҳолвойи қишлоғида тадқиқот олиб боришган. Уларнинг хулосасига кўра, маҳалла марказида кўкка бўй чўзган чинор ёши 1000 йилдан ортиқ. Шу куни унга табиат ёдгорлиги мақоми берилган, худудга лавҳа ўрнатилган.

Қишлоқ оқсоқолларининг эслашича, бир вақтлар чинор бошида баҳайбат лайлак уяси ҳам бўлган экан. Юз йиллар давомида минглаб авлод полапонлар шу уяда учирма бўлишган. 1987 йилда рўй берган кучли шамол таъсирида вайрон бўлгач, лайлаклар қайтиб келишмайди. Аммо чинор барҳаёт.

Айлана диаметри 40 метрдан ошади, бошқача айтганда 20 кишининг қулочи уни ўраб олишга етмайди.

НОГАҲОНДА НУР ТАРАТГАН АЛЛОМА

Жомбойнинг жанубий нуқта-си бўйлаб Довчар ариғи оқиб ўтади. Ногаҳон маҳалласида жойлашган ушбу ҳудуд Темурийлар даврида савдо-сотик, илм-маърифат гуллаб-яшнаган мавзе бўлган. Кабобпазликнинг ўзига хос мактаби шаклланган қишлоқда қадимий зиёратгоҳ ҳам мавжуд.

Афсуски, собиқ тузум даврида миллий кадрларимиз, улуғ аждодларимиз меросига хуружлар бўлди. Мустақиллик йилларида улар қайта тикланаётгани қувонарлидир. Юз йиллар давомида Яқаншиқ номи билан юритиб келинган, аслида Шайх Камолиддин Оқоний-Алиободийга нисбат бериладиган зиёратгоҳнинг бугунги кунда обод масканга айланаётгани фикримиз тасдиғидир.

Ясавия сулуқининг машҳур намояндаси бўлган шайх XIV аср бошларида Туркистон вилоятининг Чимкент тумани, Оқон қишлоғида таваллуд топган.

Олим шайх Азизон ўзининг “Ламаҳот” асарида: “Шайх Камолиддин (қуддиси сируху)нинг лақаблари Оқонийдур. Бир неча йил Самарқанднинг Алиобод мавзесида яшаб, шу ерда вафот этганлар. Қабрлари табаррук зиёратгоҳ...”, деб маълумот беради.

Носириддин Бухорийнинг “Тухфат уз-зоний” асарида ҳам бу ҳақида ишончли маълумотлар учрайди. Манбаларда шайхнинг вафот йили 1492 миллодий, деб кўрсатилган.

Алиобод ҳозирги Ногаҳон маҳалласи атрофларига тўғри келади.

Камолиддин шайхлик мартабасини олгач, “Шайх Камолиддин Оқоний” нисбаси билан машҳур бўлади. Тариқат силсиласида етти восита билан Хожа Юсуф Ҳамадонийга етади. “Иқоний” таҳаллуси билан шеърлар ва ҳикматлар ёзганини Абдурауф Фитрат ҳам қайд этган.

Мазкур зиёратгоҳ ва мавзени урф-одатимизга кўра, улуғ алломанинг исми билан атасак, аждодларимизга яқинлашган бўламиз.

СИНОАТИ ОЧИЛМАГАН МЎЪЖИЗА

Жомбой тумани нафақат тарихий-меъморий, балки табиат нодирликларига ҳам бой туман. Айниқса, шифобахш маъданли булоқлар бу заминда кўп. Саричашма, Айқирбулоқ, Булоқбоши номлари бежиз юзага келмаган. Шундай сўлим масканлардан бири Хитойпоён маҳалласида жойлашган.

Ушбу ҳудуд яқин ўтмишда қурғоқчилик заҳматини кўрмаган. Булоқбоши чашмасидан бошланган обиҳаёт шарқда Қорасув, жанубда Мирза ариқ каналига қуйилади. Атрофдаги боғ-у роғларнинг поёни йўқдай. Саноатбоп ёғоч юз йиллар давомида мўл-кўл бўлгани бу ҳудудда бешиқсоз, сандиқсоз дурадгорлар авлоди шаклланишига замин яратган. Кўчат етиштириш анъанаси авлоддан авлодга ўтиб келади.

Маҳалла кексаларининг айтишича, Буюк Ипак йўлининг шимол-шарқий тармоғи шу қишлоқ устидан ўтган экан. Хитойдан келган карвон аҳли сувли, кўкламзор ҳудудни кўноқ қилишган. Кейинчалик, халқ тилида хитойликлар бекати маъносидаги Хитойпоён номи келиб чиққан.

Хосиятли булоқ атрофи замонлар силсиласида дарвеш-у, мусофирлар, олим-у, авлиёлар ҳордиқ олиб ўтадиган маскан сифатида шухрат қозонган. Ўз даврида Шайх Худойдод салафи Вали Хожа Ахрор ёнига шу манзилдан ўтиб-қайтган, булоққа айрича меҳри, назари тушган, дейишади.

– Халқимиз чашмани табаррук билади, – меҳнат фахрийси Толиб Имомов. – Ўтиборлиси, ундаги балиқлар кўпаймайдиям, камаймайдиям. Булоқ устига соя ташлагач қайрағочга боқинг, асрларни қаритгани тайин. Иккиси табиатнинг бир бутун обидаси гўё.

Булоқдан сув ичган киши шифодан умид узмайди. Яна айтишларича, бу чашма ер ости орқали Бахмал ва Нурота булоқлари билан боғланган.

“КИТОБ ТАЪМИ” ҚАЙТДИ

Биз сўнгги йилларда китобдан, кутубхоналардан узоқлашдик. Кўплаб жойларда кутубхоналар тарқатиб юборилаётгани ёки маърифатхоналарда китоб фонди камайиб бораётгани сир эмас. Мана шундай паллада Жомбойда замонавий ахборот-кутубхона маркази фойдаланишга топширилди.

Жомбойликлар яхши билишади, сўнгги бир неча йил давомида туманнинг асосий кутубхонаси биносиз эди. Ўн минглаб китоблар ижрама-ижара юрди, зиё тарқатувчи ходимлар эса сарсон бўлди, бироқ сабр қилди. Бу ҳолатдан айниқса, “китоб таъми”ни олган зиёли қатлам ва кекса авлод қаттиқ азият чекди.

2022 йилда кутубхона ходимларининг шахсий ташаббуслари билан янги бино қуриш таклифи “Ташаббусли бюджет” платформасига киритилди. Аҳоли қўллаб-қувватлаши ва кўпчилик овози билан ушбу гоё молиялаштириладиган бўлди. Шу тариқа 1 миллиард 200 миллион сўмлик лойиҳа асосида янги бино қад ростлади. Ушбу бино 2023 йил 18 март куни фойдаланишга топширилди. Китобхоналар учун барча шароитлар яратилган шинам, замонавий ушбу бинода 9 та хона мавжуд. Шулардан маъмурият хонаси, 2 та ўқув зали, библиография бўлими, фондларни тўлдириш, сақлаш ва уларга ишлов бериш хонаси, электрон кутубхона замон талабларига мос тарзда жиҳозланди.

– Марказимизда ҳозирги кунда 16 мингдан ортиқ китоблар бор, – дейди Жомбой тумани ахборот-кутубхона маркази директори Фарида Нуриллаева. – Ҳақиқатан ҳам йиллар давомида китобларимиз тақдирдан жуда хавотир олдик. Содиқ китобхонларимиз келишар ва кайфиятсиз қайтиб кетишарди. Мутолаа учун шароит йўқ эди, қайсидир ташкилот биносида вақтинчага турардик. Шукурки, энди туманнинг қоқ марказида ўз биномиз бор. “Жомбой тонги” газетаси билан ёнма-ён, уйғун тарзда бир бинога эга бўлдик. Энди асосий мақсадимиз халқимизни китобхон қилиш, китобга қайтаришдир.

2023 йилнинг беш ойи давомида кутубхонага аъзо бўлганлар сони 876 нафарни ташкил этди. Бир сўз билан айтганда, ушбу марказ том маънода туманнинг асосий маърифатхонасига, энг гавжум масканларидан бирига айланиб бормоқда.

ЖОМБОЙЛИК Тўмарис

Нью-Дехли. 22 март, 2023 йил.
Бокс бўйича аёллар ўртасидаги жаҳон чемпионати қизгин паллага кирган, финал яқин эди. Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари орасида Навбахор Ҳамидова айниқса, жаҳон чемпионлигига даъвогарлик қилаётганди. Сўнгги ўйинда жазоирлик Имане Хелифга қарши кечган жанг шиддати ва қакшатқичлиги билан спорт жамоатчилигининг диққат-эътиборида бўлди. Навбахор ҳар қанча уринмасин, бор маҳорат ва иродасини ишга солмасин, рақиб кучлилик қилди. Ғалаба Жазоир фойдасига ёзилди...

Бу ерда жиддий қоидабузарликка йўл қўйилгани, рақиблар ўтакетган ғирромлик қилишганини ўша лаҳзада ҳеч ким билмасди. Бироқ назорат таҳлилида 66 килограмм вазн тоифасида майдонга тушган ва бронза медалига сазовор бўлган спортчи организмида тақиқланган моддалар мавжудлиги аниқланди. Ҳакамлар Навбахор Ҳамидовани ярим финалнинг ҳалол ғолиби сифатида тан олишди.

– Мақсадим фақат ғалаба қозониш бўлгани учун мағлубиятдан кейин кайфиятим жуда тушиб кетди, – деб эслайди Н.Ҳамидова бу ҳақида. – Аммо ўзимни қўлга олдим, янги куч топиб, машғулотларни бошладим. Ҳали ҳаммаси олдиндалиги, бу мағлубият билан ҳаёт тўхтаб қолмаслигини англадим. Таслим бўлишга ҳақим йўқ эди. Финал куни устозимиз Элшод Расулов бронза медали билан тақдирланишим ҳақидаги хабарни айтганида ишонмадим. Рақибим дисквалификация қилингани, тақдирлаш маросимида иштирок этишим кераклигини айтишди. Ҳақиқат барибир қарор топди. Шундай бўлса-да, юртимизга олтин медаль билан қайтиш ниятида эдим. Бу чемпионат келгусида ўз устимда янада масъулият билан ишлашга туртки берди.

Навахор Ҳамидова 2001 йилда Жомбой туманида туғилган. 2018 йилдан буён бокс бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси ҳисобланади.

Саричашма кишлоғидаги 20-умумтаълим мактабида таҳсил олган

бўлажак чемпион қиз спортга анча эрта ҳавас қўйди. Ўқувчилик йилларидаёқ республика ва халқаро миқёсдаги турли мусобакаларда иштирок этиб, совринли ўринларни қўлга киритди.

2019 йил Навбахор учун омадли келди. Ўша йили май ойида Қозғистоннинг Олмаота шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда олтин медал билан, ноябрь ойида Монголиянинг Улан-Батор шаҳрида ўтказилган Ёшлар ўртасидаги Осиё чемпионатида кумуш медаль билан тақдирланди. Орадан кўп ўтмай Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон чемпионатида олтин медаль олди.

Шунингдек, 2020 йил Тошкентда, 2021 йил Белоруснинг Минск

шаҳрида бўлиб ўтган халқаро турнирда ғалаба қозонди.

“Странжа” халқаро анъанавий кубоги ёш боксчилар учун муҳим синов ҳисобланади. 2021 йилда ушбу нуфузли мусобақа Болгариянинг София шаҳрида ўтказилганди. Унда Ўзбекистон шарафини ҳимоя қилган Навбахор бронза медалини қўлга киритди. Шу йил Сербиянинг Белград шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда эса кумуш медалга эга чикди.

Н.Ҳамидованинг ўзига талаб-

чанлиги, изланиш ва курашдан чарчамаслиги натижасини бермоқда. Ёш спортчи 2021 йилда Бирлашган Араб Амирликларининг Дубай шаҳрида бўлиб ўтган мусобақада Осиё чемпиони унвонини олган.

2022 йил май. Истанбул шаҳрида бокс бўйича аёллар ўртасидаги жаҳон чемпионати ўтказилиши эълон қилинди. Илк жангдаёқ вакилимиз иродали ўйин кўрсатди. Ўзбекистон бокс федерациясининг хабар беришича, ўзбек қизига рақиб бўлган қозғистонлик боксчи Рио-Деженейро олимпия ўйинлари совриндори, икки карра Осиё чемпиони бўлган. Демак, Жомбой ифтихори ўзидан анча тажрибали рақибасидан устун келган.

Ўз устида мунтазам ишлаш албатта, ўз натижасини беради. Шу йили “Болқон” VIII халқаро турнирда кумуш медали билан кифояланган Навбахор Иорданияда ўтган бокс бўйича Осиё чемпионатини мутлақ ғалаба билан яқунлади.

– Навбахор Ҳамидова Тўмарис авлодларининг нималарга қодирлигини амалда исботлади, – дейди жамоа бош мураббийси Раҳматжон Рўзиохунов. – Айниқса, биринчи тур жанглари ҳаяжонли кечди. Навбахор Жанубий Корея вакили Чои Хонгеунга қарши муносиб рақиблик қилди. Яқунда 5:0 натижа қайд этгани бутун Ўзбекистоннинг ғалабасидир.

Бугунги кунда таниқли спортчи “Париж-2024” олимпия ўйинларига йўлланма олиш учун бел боғлаган. Келажакда Жомбой туманида йирик бокс мактабини яратиш, ўз ортидан иқтидорлик қизларни эргаштириш орзусида.

САМАРҚАНДНИНГ НОЁБ ХАЗИНАСИ

**“Зарафшон” миллий табиат боғи
Зарафшон дарёсининг Жомбой тумани
худудидан ўтувчи қисмида жойлашган.
Зарафшон дарёси соҳиллари бўйлаб
47 километрга узайган бу табиат гўшаси
2426 гектарни ташкил этади.**

Еттига ҳудудга бўлинган миллий табиат боғидаги баҳайбат тўқайзорлар, чаканда, малинхула, ёввойи дўлана ва куюқ ўрмон республиканинг бошқа ҳудудида айнан учрамайди. Боғнинг ҳар бир ҳудуди ўзига хос табиатга эга. Бири иккинчисини такрорламайдиган экоҳудудларга бўлинган.

Миллий табиат боғининг 9011 гектар қисми ўрмон ва 284 гектари сув билан қопланган. Ўсимликларнинг 284 тури ўсади. Сут эмизувчи ҳайвонларнинг 24 та ва судралиб юривчи жонзотларнинг 10 та турини учратиш мумкин. Балиқларнинг 18 та ва қушларнинг 218 тури муҳофазага олинган.

Боғнинг биринчи бўлими, яъни 4 километр қисми яёв юрадиган манзил ҳисобланади. Маршрут кириш дарвозасидан бошлаб турангзор ичидан Зарафшон дарёсигача олиб боради. Шу жараёнда Бухоро хонгули буғулари ва Зарафшон тилларанг қирғовули парваришхонаси, кўчатчилик тажриба майдончаларини томоша қилиш имкони мавжуд. Машина велосипед ва отда юриш маршрутлари бўлим нозирлари ҳамроҳлигида ташкил этилади. Бу йўналишлар биринчи бўлимдан бошланиб, учинчи бўлимда якунига етади. Боғнинг 10 километрга тенг ана шу қисмида сайёҳлар Зарафшон табиатининг бор гўзаллиги, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси билан яқиндан танишишлари мумкин.

Дастлаб, 1975 йилда “Зарафшон” давлат кўриқхонаси мақомини олган бу табиат гўшасида доривор ўсимликлар ва ҳайвонот олами муҳофаза қилинади. Кейинги йилларда кўриқхонанинг бир қисми “Зарафшон” миллий табиат боғи сифатида ташкил этилди.

Миллий боғни ривожлантириш дастурида асарчилик ва балиқчиликни йўлга қўйиш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланган. Яқин вақт ичида экотуристтик салоҳият ва ресурсларга бой табиат маскани ўз имкониятларини тўла намоён этиб, сайёҳларни чорлайпти.

Зарафшон миллий табиат боғида асосан “Қизил китоб”га киритилган тилларанг қирғовул ҳамда Бухоро хонгул буғулари муҳофаза қилинади

Зарафшон воҳасидаги хонгул буғулари бутунлай йўқолиб кетганди. Мустақилликнинг дастлабки йилларида кўриқхонага Қизилқумдан учта буғу боласи келтирилган. Айни вақтга келиб уларнинг сони 100 дан ортган. Буғуларнинг бир қисми вольер шароитда парвариш қилинади. Шунингдек уларни тўқайзор ҳудудида, очик табиатда ҳам яшаётганини кўриш мумкин.

Зарафшон миллий табиат боғига қарашли чакалакзорда тулки, чиябўри, сахро ва қамиш мушуклари ҳам кўп учрайди. Тўқай куёни бутазорлар ичига ин куради. Яқин йилларгача бўрсик ва жайра ҳам учраб турган. Ҳозирда уларни кўпайтириш чоралари ҳам кўриляпти.

Миллий боғнинг аҳамиятга молик жиҳати кўп. Масалан, қадимий тур ҳисобланган турангил тўп ҳолича сақланиб қолган. Унинг тангасимон барглари баҳор куёшида жилоланиб куз фаслида тилларанг тус беради. Турангзорни юлғун, қум сичқони ва чўл тошбақаси макон тутган. Бироз чўллашган юқори ҳудудда эчкиэмар, калтакесак, гулдор чипор илон, сариқ илон каби судралиб юривчи ҳайвонларнинг ўнга яқин тури ҳаёт кечиради.

Илгари бу ерларда ёввойи чўчка кенг тарқалганди. Ўтган асрнинг 20 йилларигача турон йўлбарси ҳам бўлган. Ёввойи чўчка унинг асосий озуқаси эди. Миллий боғни ривожлантириш дастурига кўра, ҳайвонот боғи ташкил этилади. Бунда ҳудудга хос шу каби ҳайвонларни кўпайтириш тулумланган ҳолатини музейга ўрнатиш чораси кўрилади.

Дарё бўйида жойлашган ҳудудда 60 турдан зиёд қушларни учратиш мумкин. Зарафшон қирғовули келиб қолган. Қушнинг зангор патлари ниҳоятда ялтирок. Улар ўтиб бўлмас қалин чакалакзорларда хавфдан холи яшайди. Ин қуриб болалайди.

Қирғовулдан ташқари, оқ қанотли қизилиштон, мусича, ҳакка, бухоро читтаги, майна ва дала чумчуқлари доимий кўним топган. Тилла кўрқанак, сув қалдирғочи ва тўқай булбуллари фақат баҳор ва ёз фаслида учиб келади. Мартнинг охири, апрель охири бошла-

рида келувчи ботқоқ қуши яқин йилларгача Зарафшоннинг Ўрта оқими бўйлаб кенг тарқалган эди. Ҳозир унинг қатта бир гуруҳи фақат миллий табиат боғида учрайди.

Дарёнинг қамишли чакалакзорлари ҳам ўз фаунасига эга. Соҳил бўйидаги қамишзорга қамиш қуш ин куради. Бу ер чўл тентак қуши, сўфитўрғай, балиқчи қушларнинг ҳам асосий кўналғаси. Дарёнинг ўрта оқими жарлик қирғоқларида кўққарға, каптар, қора ва кичик узун қанотли қирғоқ қалдирғочлари полапонлайди. Табиатдаги бундай хилма хиллик эндиликда дунё сайёҳларини чорлайдиган экотуристтик марказга айланмоқда.

1985 йил май ойида таниқли инглиз табиатшунос олими, Жерси шаҳри ҳайвонот боғи ва ёввойи табиатни муҳофаза қилиш фонди асосчиси Жералд Дуррелл туманимизга ташриф буюрган. У Зарафшон кўриқхонасида бўлиб, илмий кузатишлар олиб борган.

Ж.Дуррелл нафақат олим, ажойиб саргузашт асарлар муаллифи – фентези йўналишидаги адиб ҳам эди. Дунё бўйлаб саёҳатлари, ҳайвонот боғлари тўғрисида 37 та китоб ёзган.

Олим 1984-1985 йилларда СССР бўйлаб сафар уюштирди. Бу ҳақида “Приммедиа продюшннс” (Канада кинокомпанияси) ва “4-канал” (Буюк Британия телевидениеси) томонидан “Дуррелл Россияда” хужжатли сериали суратга олинган. Ўзиборлиси, олтинчи қисм “Тян-шандан Самарқандга” деб номланади. Унда юртимиздаги Чотқол кўриқхонаси ва қадимий Самарқанд, атрофдаги табиат манзараси ҳақида ҳикоя қилинади.

Фильм давомида жаноб Дуррелл рафикаси Ли хоним билан ўзаро суҳбат қурган сахна бор. Ўша чорпоё (карт) ҳозирги Зарафшон миллий табиат боғининг кириш қисмида сақланиб қолган.

Икки буюк олим – Жералд ва Ли Дуррелл умри давомида юртимиз табиати билан боғлиқ хотираларини эслаб юришди. Интервьюларда бот-бот тилга олишгани ҳам шундан далолатдир.

ЯНГИ ВАЗИРЛИК ВА ЯНГИЧА ИШ УСЛУБИ: ЖОМБОЙДАГИ МАКТАБЛАР БУ ТАЛАБГА ҚАНЧАЛИК ЖАВОБ БЕРЯПТИ?

Бу йил таълим тизимида тарихий ўзгаришларни бошлаб берди.

Мактабгача ва мактаб таълими вазирлигининг ташкил этилгани ана шу жараённинг дебочаси, дейиш мумкин. Хўш, мазкур янгилик Жомбойдаги мактаблар ҳаётида қанчалик сезиляпти? Таълим муассасаларининг мавжуд ҳолати замон талабига қанчалик жавоб беради? Туман мактабгача ва мактаб таълим бўлими бошлиғи Зарифа Юсупова билан шу ва бошқа саволлар юзасидан суҳбатлашдик.

– Жорий йил “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили” деб эълон қилинди. Демак, асосий эътибор яна мактаб ва мактабгача таълимни ислоҳ қилишга қаратилади.

– Ҳақиқатан ҳам йил номланиши соҳа ходимларига улкан масъулият юклайди. 2023 йилда бир қатор вазифаларни ўз олдидан мақсад қилиб олганмиз. Мактаб битирувчиларини касб-хунарга жалб қилиш, ҳар бир битирувчининг камида иккита хорижий тилни ўрганиши, “Ҳоким стипендияси” танлови қамрови, фан олимпиадаси ғолиблари сафини кенгайтириш, ўқитувчи ва ўқувчилар ўртасида “Мактаблар беллашув” танловини ташкил этиш, сертификатга эга ўқитувчилар улушини кўпайтириш, мактаб-махалла-оила ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш шулар жумласидан.

Президентимиз водий вилоятларига қилган ташрифи чоғида Андижондаги мактаблардан бирига борди. Мактаб директори томонидан ўқувчиларнинг билим олиши, уларни касб-хунарга йўналтириш бўйича йўлга қўйилган ўзига хос ёндашув эътироф этилди. Таъбир жоиз бўлса, давлат раҳбарининг бугун педагоглардан кутаётган мақсадни ана шу мактаб мисолида кўргандек бўлди. Жомбойлик бир гуруҳ педагоглар билан Андижонга бориб, мактаб директори билан ўзаро тажриба алмашдик.

– Мактаб ва мактабгача таълим бўлимининг “Йўл харитаси”дан қандай режалар ўрин олган? Унга киритилган масалалар, режалар ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

– “Йўл харитаси”га ҳар бир битирувчининг икки тил, бир касб ва компьютер саводхонлигини пухта

эгаллашига эришишни асосий мақсад этиб белгилаганмиз. Дастлаб, 8, 18, 20, 22, 31, 40, 46-мактабларнинг битирувчи ўқувчиларини касб-хунарга ўргатиш тизими йўлга қўйилди. Кейинчалик бу тизим бошқа мактабларга ҳам босқичма-босқич татбиқ этилади. Информатика фани ўқитувчиларининг билим салоҳиятини ошириш бўйича ҳафталик ўқувлар ташкил этишни бошладик.

– Мактаблардаги шароитни давлат дастурлари, инвестиция лойиҳалари асосида яхшилаш бўйича қандай таклифлар берилди?

– 33-мактабни давлат дастури асосида таъмирлаш таклифи берилган. Ўқувчи сифими кўп бўлган 14, 28, 40-мактабларга инвестиция лойиҳаси асосида кўшимча бинолар қуриш режалаштирилган. Ҳозирча, 14-мактабга кўшимча бино қуриш тасдиқланди. Қолган мактабларда ҳам таъмирлаш масалалари бўйича муаммоларни маҳаллий бюджет ҳисобидан бартараф этиш кўзда тутилган.

Умумтаълим мактабларида зарур шароитларни яратиш доимий вазифамиздир. Шу мақсадда биргина, марказдан олис ҳудудда жойлашган 33-сон давлат мактабгача

таълим ташкилоти ўтган йили замонавий қиёфа касб этди. Бугунги кунда ташкилотда жами 3 та асосий гуруҳлар фаолият олиб бормоқда. Қурилиш-таъмирлаш ишларини умумтаълим мактаблари мисолида ҳам таъкидлаш жоиз. Жумладан, “Обод қишлоқ” дастури асосида, 55-умумий ўрта таълим мактаби реконструкция қилинди, кўшимча бино барпо этилди. Бунинг учун 2 миллиард 500 миллион сўм маблағ ажратилди.

– Рейтинги кўрсаткичи паст бўлган мактабларда ахвол қандай? Ўзгаришлар, натижаларни яхшилаш чоралари кўриляптими?

– Миллий рейтинг натижаларига кўра, паст натижа қайд этган 53-мактабга 1 нафар олий тоифали, 3 нафар биринчи тоифали педагоглар Республиканинг бошқа ҳудудларидан, яъни Андижон, Тошкент ва Сирдарё вилоятларидан жалб этилган. Ҳозирги кунда мазкур мактаб “қизил ҳудуд”дан “сарик ҳудуд”га чиқди.

Битирувчиларнинг ОТМга кириш кўрсаткичи паст бўлган 10, 50-мактаблардаги ўқув жараёни танқидий таҳлил этилиб, келгусида ушбу мактабларда ОТМга қамров кўрсаткичларини ошириш вазифаси белгиланган.

– Бугунги кун ўқитувчиси за-

мон талабига жавоб бериши учун ишни нимадан бошлагани маъқул?

– Аввало, янги педагогик технологиялар сари интилишимиз лозим. Финландия технологиясини жорий этиш, ўқувчиларни креатив фикрлашга ундайдиган методлар орқали дарс ўтиш керак бўлади. PISA, PIRLS, TIMS, TALIS каби халқаро тадқиқотларнинг босқичма-босқич жорий этилиши ҳам ўқитувчининг замон билан ҳамнафас фаолият юртишини талаб этади.

– Халқимизни рози қилиш, таълим сифатини ошириш – асосий мақсадимиз, дедингиз. Шу маънода, бу йил мактаб ўқувчиларидан қандай натижалар кутсак бўлади?

– Ўқувчиларимиз сони 33 минг 992 нафарга етди. Уларга 2 минг 394 нафар педагоглар таълим-тарбия бериб келишмоқда. Шунча педагог ва ўқувчилар номидан айтишим мумкинки, бу йил математика-физика

фанларидан халқаро олимпиадаларда совринли ўринларни эгаллаш;

– ОТМга қамров кўрсаткичини 32 фоздан 50 фозга етказиш;

– Тоифали педагоглар салмоғини 64 фоздан 85 фозга ошириш;

– Тегишли фанлар бўйича миллий ва халқаро сертификатга эга ўқитувчи ва ўқувчилар сонини кўпайтириш;

– Аксарият мактабларни бир навбатли мактабларга айлантиришни мақсад қилганмиз.

Туман ҳокими ташаббуси билан билимли ўқувчиларни рағбатлантириш мақсадида алоҳида стипендия жорий этилгани айни муддао бўлди. Ўқувчиларнинг фанларга қизиқиши ортапти. Ҳар чорак якуни билан 5 нафардан жами 20 нафар ўқувчи бу йил “Ҳоким стипендияси”га сазовор бўлишди. Ҳозирда 18, 20, 21, 23,

40, 46-умумтаълим мактабларининг юкори синф ўқувчилари бу борада пешқадам бўлишмоқда.

– 2019-йилда Президентимизнинг 2020-2024 йилларда “Баркамол авлод” болалар мактабларини янгидан қуриш бўйича қарори қабул қилинган эди. Шу асосда ўтган йили туманимизда “Баркамол авлод” болалар мактаби учун янгидан бино қурилиб, фойдаланишга топширилди. Аини вақтда бу ерда яратилган шароитлар, мактаб фаолияти хусусида тўхталсангиз.

– Туманимиздаги “Баркамол авлод” болалар мактаби 2011 йилда иш бошлаган. Қарийб ўн йилдан ортиқ вақт давомида 56-умумтаълим мактаб биносида ишлаб келаётган эди. Президентимиз эътибори туфайли ўтган йили мактаб учун барча қулайликларга эга янги бино қурилди. Шу вақтга қадар 16 тўғарак раҳбари фаолият юритган, 480 нафар ўқувчи камраб олинган бўлса, эндиликда 62 нафар тўғарак иш бошлади. Уларга 2 590 нафар ўқувчи аъзо бўлган. Хитойпоён маҳалласидаги “Қалдирғоч” болалар дам олиш маскани фаолиятини жонлантириш, тўғараклар ишини ташкил этишда ҳам “Баркамол авлод” болалар мактаби педагогларининг ҳиссаси катта бўлди. Ёз мавсумида оромгоҳ тўлиқ ишга тушди. Мавсум давомида 300 нафардан ортиқ болажонлар таътилда мароқли дам олишлари мумкин бўлади.

– **Боғчалар фаолиятини янгидан ташкил этиш бўйича ҳам янги вазирликка алоҳида масъулият, ишонч билдириладигани сир эмас. Тумандаги давлат мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини тўғри йўлга қўйиш учун сиз ишни нимадан бошладингиз?**

– Кейинги йилларда боғчаларга камровни ошириш бўйича катта ислохотлар амалга оширилди. Давлат мактабгача ташкилотлари билан бир қаторда, хусусий, оилавий, давлат шерикчилиги шаклидаги боғчалар ташкил этилди. Эндиги вазифа – таълим сифати ва камровни оширишдан иборат. Айтайлик, туманимизда давлат мактабгача ташкилотлари – 34 та, оилавий боғчалар – 27 та, давлат шерикчилигида очилганлари – 4 та, хусусий боғчалар – 1 тани ташкил қиляпти. Ўз навбатида болаларни боғчаларга камраб олиш кўрсаткичи 70 фоизга етди.

Бизнингча, бўлимнинг олдида ягона вазифа турибди. Яни, таълим сифатини ошириш, соғлом турмуш тарзини тўғри ташкил этиш, натижа ва натижа...

Давлат боғчаларини таъмирлаш учун алоҳида бюджет маблағлари ажратилаётгани, 2024 йилдан ходимлар маошининг оширилиши бу жараён жадал давом этаётганидан далолат беради. Тизимда бўлаётган ижобий ўзгаришлар, янгиликлар биз каби соҳа вакилларини ҳам бирдай қувонтираётгани ҳақиқатдир.

Хафиза ЎСАРОВА
суҳбатлашди.

ТИББИЙ АМАЛИЁТЛАР ЎЗИМИЗДА ЎТКАЗИЛАДИ

Жомбой туман тиббиёт бирлашмасига қарашли битта кўп тармоқли марказий поликлиника, тўртта оилавий поликлиника, тўққизта оилавий шифокорлик пунктлари ва марказий шифохона 185 мингдан ортиқ аҳолига тиббий профилактик ёрдам кўрсатиб келмоқда.

2023 йилнинг ўзида Чалакўрғон оилавий шифокорлик пункти ташкил қилинди. Энди ҳудуд аҳолиси марказга бормасдан шу ернинг ўзида тиббий хизматдан фойдаланишлари мумкин.

Эски Жомбой ҳудудида жойлашган Жомбой оилавий шифокорлик пункти оилавий поликлиникага ўзгартирилиб, тиббий хизмат кўрсатиш йўналишлар ва сифати оширилди. Ташаббусли бюджет лойиҳасининг иккинчи босқичи маблағлари ҳисобидан мазкур оилавий поликлиника капитал таъмирдан чиқарилди ва янги биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Марказий шифохонанинг шошилиш бўлими ва қабул бўлимлари оптималлаштирилиб, EMERGENCY DEPARTMENT (Шошилиш қабул бўлими) ташкил қилинди. Мукамал таъмирдан чиқарилиб, замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланди. Натижада шошилиш ва тиббий хизматни кечиктириб бўлмайдиган беморлар мурожаат қилганда шу бўлимнинг ўзида, вақт йўқотмасдан тиббий ёрдам кўрсатиладиган бўлди. Бўлимда уч йўналишда беморлар сараланиб, амбулатор даво талаб қилинадиган, кузатувга муҳтож ва стационар давога муҳтож беморларга тиббий ёрдам бериб келинмоқда.

Ҳар бир бирламчи тиббий санитар муассасаларнинг оилавий шифокорлари кардиологик ва эндокринологик касалликларни эрта аниқлаш ва даволаш мақсадида замонавий тарозилар, бўй ўлчаш асбоби, глюкометр, ЭКГ аппаратлари билан таъминланди.

Ҳомиладорларга тиббий хизмат сифати ва самардорлигини ошириш мақсадида тўртта оилавий поликлиникага патронаж доялар жалб қилинди. Бу билан хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёллар назоратини олиб боришда ижобий самарадорликка эришилмоқда.

Туман ҳокимининг тасдиқланган режасига асосан ойда икки марта энг олис ҳудудларда мақсадли скрининг кўриқлар ўтказиб келинмоқда. Энг олис ҳудудлардаги аҳолимизнинг яширин касалликлари эрта аниқланиб, соғломлаштириш ишлари олиб борилмоқда.

Энергия ресурсларини тежаш мақсадида болалар бў-

лимига куёш панеллари ўрнатилди. Туғруқ бўлимини доимий иссиқ сув билан таъминлаш мақсадида куёш радиаторлари ўрнатилди. Бу эса доимий иссиқ сув билан таъминлаш имконини бермоқда.

Ташаббусли бюджет лойиҳасининг иккинчи босқичи маблағлари ҳисобидан кўп тармоқли марказий поликлиникага туташ майдондан болалар бўлими қурилмоқда ва тез кунларда фойдаланишга топширилади.

Айтиш мумкинки, барча соҳалар каби тиббиёт тизими ҳам тўхтаб қолгани йўқ. Масалан, тўрт-беш йил аввал вилоят маркази ёки пойтахтга, ҳатто хоризгга бориб ўтказилган тиббий амалиётлар бугун туманининг ўзида ҳам амалга оширилмоқда. Деярли ҳар йили мутахассисларимиз малакасини ошириб, соҳага янгилик олиб кирмоқда. Маҳаллий тиббиёт ривожланиб, одамларимизда бизга ишонч ва касбимизга садоқат бўлса, ўйлаймизки, кўзлаган хайрли мақсадларимизга албатта эришамиз.

Тозагул ХОЛИҚОВА,
Жомбой туман тиббиёт бирлашмаси
раҳбари.

ЮРТИМИЗДАГИ ЭНГ ЙИРИК БОҒ ВА МУЗЛАТКИЧ ХАЛҚАРО ЭКСПЕРТЛАР ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Мамлакатимизда боғдорчилик тармоғи жадаллик билан ривожланмоқда. Замонавий агротехнологиялар асосида ташкил этилган, бир неча минг гектар ҳудудни эгаллайдиган йирик интенсив боғлар озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашда ҳам муҳим йўналиш саналади. Жомбой тумани, Қўнғирот маҳалласида жойлашган “Мароқанд мева-сабзавот” масъулияти чекланган жамияти шундай йирик боғлари билан машҳур.

Қарийб 2 минг гектар ҳудуднинг 1128 гектари мевазорлар ҳиссасига тўғри келади. Лойиҳа рўёбга чиқиши билан 350 та доимий иш ўринлари яратилган. Бу ҳаммаси эмас, албатта. Хўжаликда яна 4,5 минг нафар мавсумий ишчилар меҳнат қилади. Уларга корхона ҳудудида 3 та йирик ошхона хизмат кўрсатади, транспорт хизмати йўлга қўйилган.

– Мавсумий ишчиларни босқич-ма-босқич тегишли мутахассисликларга ўқитиб, доимий ходим сифатида ишда олиб қолиш корхонамиз кадрлар сиёсатининг ўзига хос жиҳати, – дейди жамият раҳбари Меҳрож Файзилов. – Шу мақсадда агрономия, боғдорчилик, суғориш тизимлари муҳандиси каби ўнга яқин йўналишлар ўргатиладиган ўқув марказ ташкил этдик. Машғулотлар молдовалик, франциялик, ҳамда туркиялик мутахассислар томонидан олиб борилмоқда. Зотан, Президентимиз томонидан аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағилликдан чиқариш борасидаги ишлар самарадорлигини ошириш мақсадида ижтимоий дафтарларга киритилган фуқароларни бирламчи касб-хунарга ўқитувчи марказлар ташкил этиш вазифаси ҳам белгиланганди. Корхонамиз ушбу тажрибанинг илк намунаси саналади.

Яна бир эътиборли жиҳат, “Мароқанд мева-сабзавот” масъулияти чекланган жамиятининг фаолиятида импорт ҳиссаси мавжуд эмас. Бунга жамият “Агромир” агрокластерининг муҳим таркибий қисми экани имкон беради. Яъни, бетон устунлар, симтўр ва сунъий суғоришда ишлатиладиган полиэтилен қувур, махсус пластик жиҳозларгача мамлакатимиз ичкарисида, кластер таркибидаги цехларда ишлаб чиқарилади.

Шу ўринда тумanning Дехқонобод маҳалласидаги кичик саноат зона-

сига алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз. Асосий жиҳоз ишлаб чиқариш тармоғи шу ерда жойлашган. Цехда

тайёрланаётган елим ичак, дўлдан сакловчи тўр, қатор орасига ўрнатилган бетон устунлар республикамизнинг деярли барча интенсив боғларида қўлланилади. Ушбу турдаги маҳсулотлар яқин йилларгача хориждан келтирилган. Демак, корхона маҳаллийлаштириш ва импортни қисқартиришда ҳам салмоқли ўринга эга.

“Мароқанд мева-сабзавот” масъулияти чекланган жамияти бўйлаб сафар қилган кишини ўзгача экзотик кайфият чулғаб олади. Ғўбдин тоғларига бош қўйган, пойи уфққа туташиб кетган улкан боғ айниқса, пишиқчилик мавсумида рангинлик касб этади. Бу ерда етиштирилган мевалар Қозоғистон, Россия, Украина, Туркия, Беларус, Грузия давлатларига экспорт қилинади.

– Йиллик мева-сабзавот етиштириш ҳажми 40 минг тоннадан ортқ, – деди М.Файзилов. – Бундан ташқари, 5 миллион АҚШ долларилек саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Корхонамиз томонидан 2020 йилда 40 млрд. 498 млн.сўм, 2021 йилда 131 млрд. 346 млн.сўм, 2022 йилда 98 млрд. 903 млн.сўмлик

маҳсулот экспортга йўналтирилди. Жорий йил бу кўрсаткични 10 млн. АҚШ долларгача етказилишини мақсад қиляпмиз.

Йирик тузилма ўз навбатида халқаро жамоатчилик эътирофига ҳам сазовор бўлмоқда. Яқинда “GLOBALG.AP” халқаро фермер хўжалигини қафолатлаш дастурининг махсус сертификатини қўл-

Минг гектарлик боғни иккига ажратган асфальт йўл бўйлаб борар экансиз, ўнг томонда кўкка бўй чўзган мрамр тусли иншоот кўзга ташланади. Бу – жамият қошида ташкил этилган логистика маркази. Бир вақтнинг ўзида 20 минг тонна маҳсулотни ўзига сиғдира оладиган музлаткич-омборхона марказ асосини ташкил қилади. Бу ерда экспорт-боп мевалар Италия технологияси асосида сараланади, қадоқланади.

– Махсус ускуналар маҳсулотни 12 хилга ажратиб беради, – дейди логистика маркази раҳбари Шухрат Шодибаев. – Бунда меванинг ранги, катта-кичиклиги, ҳолатини робот мустақил саралайди. Қадоқлангач, музлаткич камераларига жойлаштирилади. Қайд этиш жоизки, бундай музлаткич-омборхона ҳажми жиҳатдан республикада санокли. Унинг қурилишида енгил конструкцияли сендвич панелдан фойдаланилган. Ўзига хос технология сабаб ҳароратни бир маромда ушлаб туриш имкони мавжуд.

“Мароқанд мева-сабзавот” МЧЖнинг Қашқадарё вилоятининг Китоб, Жиззах вилоятининг Зомин, Тошкент вилоятининг Бўстонлик ҳамда Қибрай туманларида филиаллари мавжуд.

Дилмурод МАҲРАМОВ.

га киритди. “USAID” тараққиёт дастури билан ҳамкорлик ўрнатилди. Натижада, корхона агрономлари ва маркетинг соҳаси мутахассислари АҚШлик ҳамкасблар билан тажриба алмашиш имконига эга бўлишди. Қолаверса, Франция, Туркия, Молдова, Қозоғистон олимлари билан доимий алоқа йўлга қўйилган. Ушбу ишларнинг узвий давоми сифатида М.Файзилов Америка Қўшма Штатларида соҳа вакиллари иштирокидаги “SABIT” дастури семинар-тренингида иштирок этган.

Яқинда юртимиз “Бир мамлакат – битта устувор маҳсулот” глобал ҳаракатлар дастури доирасидаги Европа ва Марказий Осиёда мамлакатбай лойиҳаларни амалга ошириш минтақавий семинарига мезбонлик қилди. Тадбир доирасида БМТнинг жаҳон озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти вакиллари “Мароқанд мева-сабзавот” масъулияти чекланган жамияти фаолияти билан танишишди. Шунингдек, Тожикистон, Қирғизистон, Арманистон, Грузия, Молдова, Сербия, Туркия, Албания ва Хитой вакиллари боғ фаолиятига юксак баҳо беришди.

ИЖОДГА ҚАНОТ БЕРГАН “УМИД”

Жомбой тумани йирик саноат маркази бўлиш билан бир қаторда, қайноқ адабий муҳит шаклланган худудлардан бири ҳамдир. Ушбу заминдан Имом Шамсулайимма, Шайх Худойдои Вали, Камолиддин Оқоний-Алиободий каби сўфий шоирлар, Саидахмад Сиддиқий-Ажзий каби жаид алломалари, Бозорбой Ўринбоев, Аҳмад Аъзам, Сулаймон Хусайнов, Гулчехра Жамилова каби забардаст ижодкорлар етишиб чиққан. Минг йиллик адабиёт чашмаси хануз шарқираб оқмоқда.

Бундан қирқ йилча муқаддам “Шонли меҳнат” (ҳозирги “Жомбой тонги”) газетаси қошида “Умид” клуби фаолият юритган. Кейинчалик маълум сабаблар билан тўғарак иши тўхтаб қолганди. 2021 йилдан “Умид” яна қайта жонланди. Устозлар жам бўлиб, ойда икки бор ёшларга сабоқ ўтишяпти.

Эътиборлиси, “Умид” бирлаштирган ижодкорлар авлоди са-

лоҳиятда ҳам салмоқли. Улар орасидан Ойхумор Асадова, Ёрмамат Рустамов, Қайом Собиров, Баҳора Шодмонова ҳамда Исомиддин Пўлатовнинг Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси экани фикримиз тасдиғидир.

“Умид”нинг илк аъзолари бўлган Ҳафиза Ўсарова, Манзура Шамс, Бибиражаб Элбекова, Алишер Умидов, Ёқуб Аминов каби устозлар

бугун шогирдлар етиштиришяпти. Уларнинг ортидан эргашиб келаётган ёшлар ҳам бир авлод бўлиб қолди. Азиз Абдурайим, Дилбар Дилзода, Шерзод Исоқулов, Орифжон Одилов, Юлдуз Муҳаммадиева, Фотима Аъзамова, Мадина Фурқатова, Ахрор Шамсиев сингари умидли ёшлар янги овоз бўлиб янграётгани қувонардир. Уларнинг асарларида халқимизнинг қувончи, эртанги

лаш, дастлабки қадамларини қўллаб-қувватлашдан иборат. Шу мақсадда халқ шоир ва ёзувчилари, элимиз суйган инсонлар, адабиётшунос олимлар, журналистлар билан мунтазам мулоқотлар ташкил этилади. Бугунги кунгача Усмон Азим, Эркин Аъзам, Маматқул Ҳазратқулов, Фармон Тошев, Хосият Бобомуродова, Гулчехра Жамилова, Ориф Тўхташ каби таниқли устозлар иштирокида давра суҳбатлари ўтказилган.

“Умид”нинг амалий натижаси ўлароқ 2021 йилда “Юрагимдасан, Жомбой” алманахи, 2022 йилда “Жомбой: кеча, бугун, эртага” китоб-албоми, 2023 йилда “Уйғонган умид” баёзи, шунингдек, ўнлаб туман ижодкорларининг муаллифлик китоблари нашр этилди. “Олтин қалам” миллий мукофоти соҳиби Ҳасанбой Султоновнинг карикатуралари, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси Соҳиб Сайфуллаевнинг фотосуратлар кўргазмаси республика даражасида ташкил этилгани ҳам “Умид”нинг салоҳиятидан дарак беради.

кунга умиди, интилиши, кечинмалари акс этган.

Тўғаракнинг бош мақсади, туман тарихини ёшларга ўргатиш, уларнинг адабий жараёнларда фаол иштирок этишини таъмин-

“Sof EXPO Samarkand” Самарқанд тадбиркорларининг янги ХАБига айланади

Экспо-марказ бозор иқтисодиётига асосланган замонавий давлатларда кичик ва ўрта бизнес ривожланиши учун муҳим восита саналади. Мамлакатимизда ушбу тармоқ тарихи 30 йилдан ошади. 1992 йилда Тошкент шаҳрида ташкил этилган “Uz-Expo Markaz” узоқ йиллар минтақадаги ягона йирик кўргазма мажмуаси бўлиб хизмат қилди.

2022 йилда Жомбой тумани, Дехқонобод маҳалласида иш бошлаган “Sof EXPO Samarkand” масъулияти чекланган жамияти Ўзбекистондаги иккинчи халқаро экспо-марказ бўлгани аҳамиятлидир.

“М-39” магистрал йўли ёқасида барпо этилган мажмуа қурилиши учун 25 миллиард сўм йўналтирилган. Бунда 4,5 минг квадрат метр ёпик ва 5 минг квадрат метр очик павильон, 50 кишилик конференц зал, 3 та музокаралар хонаси, 3 юлдузли меҳмонхона, хостел, кафе ва ресторанлар мавжуд.

Мажмуа қишлоқ хўжалиги техникалари ва технологиялари саноат ярмаркаси билан илк фаолиятини бошлаган эди. Ўшанда экспертлар масканнинг халқаро стандартларга жавоб бериши, хориждаги юқори рейтинг-

гли кўргазмалар билан рақобатлашадиган инновацион ечимларга эга эканини эътироф этишганди. Жумладан, Туркия ва Қозоғистон Республикаларининг Самарқанддаги консуллиги раҳбарлари ишлаб чиқарувчи ва харидор ўртасида “B2B” форматида учрашувлар ўтказиш учун яратилган қулайликларни юқори баҳолашган.

– Ҳар бир кўргазма, форум ва анжуманлар кун тартиби Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги, Самарқанд вилояти ҳокимлиги ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан ҳамкорликда, пухта ишлаб чиқилади, – дейди “Sof EXPO Samarkand” ижрочи директори Аҳмаджон Таджибаев. – Илғор технологиялар, илмий ишланмаларни юртимизга олиб кириш, тадбиркор ва ишбилармонларга шароит яратиш орқали уларни қўллаб-қувватлаш, бош мақсадимиздир. 2023 йил якунига қадар яна 50 дан ортиқ кўргазма ташкил этиш, маҳаллий ва хорижий тадбиркорларни кенг жалб қилиб, мажмуани Марказий Осиё кўргазмалар марказига айлантириш режамизда бор.

Дарҳақиқат, ўтган бир йил давомида мажмуа нафақат республикамиз, балки Марказий Осиё давлатлари, Россия, Хитой, Малайзия, Германия, Швеция каби олис хо-

риж тадбиркорларининг ҳам эътиборини қозонди. Автомобилсозлик, қурилиш материаллари, чарм-пойабзал, мебелсозлик, электротехника, туризм, озик-овкат саноати ярмаркалари, “World EDU – 2023” халқаро таълим форуми, “Абу Али Ибн Сино мероси” доривор ўсимликлар намоиши, “ECOM&Retail EXPO” анжумани, “Автопромоторс” шоуси каби йигирмага яқин нуфузли тадбирларга мезбонлик қилди.

Биргина “World EDU – 2023” халқаро таълим форумида 15 минг нафардан ортиқ битирувчи ёшлар, 30 минг нафарга яқин соҳа мутахассислари иштирок этгани тадбирлар қўлампидан дарак беради.

ЯРИМ АСР САБОҚЛАРИ

Ҳар бир ҳудуднинг кўзга кўринган кайвонилари, нуроний оқсоқоллари, нурли онахонлари бўлади. Машҳур филмда айтилганидек, “қишлоқнинг виждони” улар.

Роҳила Рўзиева Шодлик маҳалласининг шундай инсонларидан бири. Кутлуғ 75 ёшни қарши олаётган онахон 40 йил таълим, 17 йил маҳал-

ла тизимида ишлаган. Қарийб 60 йилдан бери халқ хизматида бўлган бу фидойи инсон бугунги кунда ҳам эл орасида. “Нуронийлар” жамоатчилиги кенгаши аъзоси ҳамда “Бувижонлар мактаби” раҳбари сифатида меҳнат қилмоқда.

– Педагоглик фаолиятим давомида илм ўрганган бўлсам, маҳалла тизимида ҳаёт дарсидан сабоқ олдим, – дейди Р.Рўзиева. – Одамлар билан ҳамдам бўлишни, бирлик, меҳр-оқибат ҳар нарсадан устунлигини тушундим. Адолат ва ҳалоллик ҳамиша ғолиб келишини, яхши инсон бўлишга интиланган, эл ардоқлашини кўрдим. 17 йил давомида маҳаллада ишладим. Ҳозир ҳам тadbирларга чақиришса, дарров етиб бораман. Мени шу халқ хизмати инсон сифатида шакллантирди.

Роҳила Рўзиева I даражали “Меҳнат фахрийси” ҳамда “Мўътабар аёл” кўкрак нишонлари, “Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги”, “Ўзбекистон мустақиллигига 25 йил” эсдалик нишонлари билан тақдирланган.

Бепул тушлик тизимини яратган устоз

“Эл-юрт ҳурмати” ордени соҳиби Гулнора Аҳмедова номи кўпчиликка таниш. Таълим ва жамият тармоқларида узоқ йил самарали меҳнат қилган устоз бугунги кунда ҳам ёшларга маслаҳат ва ўғит беришдан чарчамайди.

1959 йилда туғилган Гулнора Аҳмедова 1977-1982 йилларда Самарқанд давлат педагогика институтининг сиртки бўлимида таҳсил олган. Иш фаолиятини тумандаги 55-умумтаълим мактабида тарбиячиликдан бошлаган. 1978 йилдан болалар боғчаси мудири, 1983-1986 йилларда 54, 55-умумтаълим мактаблари ўқитувчиси сифатида меҳнат қилган.

Мустақилликнинг дастлабки йилларида 39-умумтаълим мактабига директорлик қилган бўлса, 1997-1998 йилларда Нагоҳон маҳалла фуқаролар йиғини раиси сифатида фаолият кўрсатган.

Устоз педагог айниқса, 54-умумтаълим мактаби директори бўлиб ишлаган йилларда улкан ишларга бошқош бўлди. Мактабни қайта бунёд этиш, ёрдамчи хўжаликлардан унумли фойдаланиш орқали бошланғич синфларга бепул тушлик бериш тизимини яратди. Қарийб 15 йил давомида ушбу даргоҳ вилоятдаги энг етакчи таълим муассасаларидан бирига айланди.

Гулнора опа 2012-2016 йилларда Жомбой иқтисодиёт ва хизмат кўрсатиш коллежи директори сифатида ҳам элга хизмат қилган.

Давлат ва халқ олдидаги самарали фаолияти учун “Шуҳрат” медали ва “Эл-юрт ҳурмати” ордени билан мукофотланган.

Таълимда жасорат кўрсатган инсон

Мустақиллик йилларида таълим тизими тубдан ислоҳ қилинди. Ўқитишнинг кадрларимизга мос ва замонавий усуллари татбиқ этиш долзарб масалага айланди. Бинобарин, педагог ва таълим соҳаси ходимлари олдига катта вазифалар қўйилди. Облокул Холжигитовнинг раҳбарлик фаолияти ана шу йилларга тўғри келган.

Облокул Холжигитов 1952 йилда Жомбой туманида туғилган. 1974 йилда Самарқанд давлат университетининг математика факультетини тамомлаган. Ўқитувчилик фаолиятини тумандаги 16-умумтаълим мактабидан бошлаган. 1976-1992 йилларда касб-хунар мактаби директори, 1986-1987 йилларда 23-мактаб ўқитувчиси вазифаларида меҳнат қилди.

Мустақилликнинг дастлабки йиллари барча соҳалар қатори, таълим тизими учун ҳам осон кечган эмас. Устоз ана шундай оғир даврда ўн йил туман халқ таълими бўлими мудири лавозимида ишлади, соҳа қаддини тиклашга бош-қош бўлган. Иш ҳақларининг камлиги, ойлаб кечикиши, бозордаги маҳсулот тақчиллиги бугун хотирага айланган. Ўша вақтлардаги ижтимоий жараён мактабларда кадрлар етишмовчилигини юзага келтирганди. Облокул Холжигитов ана шу шароитда ҳам таълим сифатини яхшилаш учун астойдил меҳнат қилди. Туманнинг чекка ҳудудларида мактаблар ва филиаллар очиш ишлари давом эттирилди. Айрим мактаблар учун кўшимча бинолар барпо этилди.

Таъкидлаш керак, Облокул Холжигитовнинг таълим ривожини йўлида қилган меҳнатлари тез фурсатда ўз самарасини кўрсатди. 1994-1999 йиллар давомида тумандаги умумтаълим мактаблари битирувчиларининг 9 нафари Америка Қўшма Штатларининг нуфузли олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилинган.

Устоз 2002-2003 йилларда туман ҳокими ўринбосари, 2003-2006 йилларда яна халқ таълими бўлими мудири лавозимларида фаолият олиб борган. Ҳозирги вақтда Халқ демократик партиясининг туман кенгаши раиси вазифасини бажармоқда.

“Пахта иши” енголмаган деҳқон

Барот Нодиров Самарқанднинг фаол нуронийларидан бири. Ҳаёт синовларига дош бериб, халқ олдида катта ҳурмат-этибор қозониш, давлат раҳбарлари эътиборига тушиш кишидан улкан салоҳият талаб этади.

1941 йилда Жомбой тумани, Нўш қишлоғида туғилган Б.Нодиров меҳнат фаолиятини “Ҳақиқат” жамоа хўжалиги аъзоси сифатида бошлаган. 1961 йилдан хўжалик ҳисобчиси, тафтиш комиссияси раиси, вилоят ёшлар кўмитаси инструктор-тафтиш-

чиси, туман партия кўмитаси умумий бўлим мудири бўлиб ишлаган.

1970 йилларда Жомбой тумани қайта ташкил этилишида ҳам у киши алоҳида фидойилик кўрсатган.

Афсуски, 80-йилларда содир бўлган “Пахта иши” қатағонлари

тажрибали деҳқон ва фаол жамоатчи, зукко раҳбар Барот Нодировни ҳам четлаб ўтмаган. Сохта айбловлар билан озодликдан маҳрум қилинади. Аммо тухматлар, синовли кунлар уни синдирилмади. Аксинча, янада кучли қилди. Мустақиллик йилларида кўплаб юртдошларимиз қатори унинг номи ҳам оқланди. Барча айбловлар уюштирилгани фош бўлди.

Таникли деҳқон ва жамоат арбоби Барот Нодиров юксак инсоний фазилатлари, матонатги, ҳалоллиги ва фидокорлиги билан эл иззатини қозонган. Узоқ йиллик самарали фаолияти учун “Шуҳрат” медали ҳамда “Эл-юрт ҳурмати” ордени билан тақдирланган.

Адабий муҳит фидойиси

Жомбой адабий муҳити ривожига таникли адиба, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Ойхумор Асадованинг алоҳида ўрни бор. Устоз узоқ йиллик фидокорона меҳнати, бой ҳаётий тажрибаси, самими-

яти билан жамиятда катта обрў-эътибор қозонган.

XX асрнинг 80-йиллари миллий адабиётимиз Зулфия, Саид Аҳмад, Озод Шарафиддинов, Одил Ёкубов, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Ўткир Ҳошимов, Ойдин Ҳожиёва каби забардаст қалам соҳиблари билан ашраф бўлган. Эътиборлиси, ушбу дарғаларнинг аксарияти туманимизда меҳмон бўлишган. Уларнинг самимий мезбони эса Ойхумор Асадова эди.

1983-1990 йилларда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимига раҳбарлик қилган О.Асадова Самарқанд адабий муҳитини республика ва Марказий Осиёда кенг тағиб қилди. “Зарафшон” нашриятини ташкил этиш ва ривожлантиришга бош-қош бўлди, ўнлаб янги истеъодларни кашф этди.

Адиба “Бир томчи шудринг”, “Мерос” каби чуқур фалсафий асарлар муаллифидир. “Бир келиб-кетинг қишлоғимизга”, “Сўнгги пушаймон”, “Тавба”, “Сўқмоқлар қишки боғларга олиб боради” каби публицистик мақолалари адабий жамоатчилик орасида қизгин муҳокамаларга сабаб бўлган.

О.Асадова сўнгги йилларда туманда ташкил этилган “Нуронийлар жамоатчилиги кенгаши”да фаолият олиб бормоқда. Кенгаш ишини самарали ташкил этиш ҳамда маҳаллаларда оилавий кадрларни мустаҳкамлашда унинг салмоқли ҳиссаси бор. “Ота-оналар университети”, “Аёллар маслаҳат кенгаши”, “Оқида аёллар ҳаракати” каби жамоатчилик тузилмаларини йўлга қўйишга яқиндан кўмаклашмоқда.

БАЗАЛТ ҚОПЛАМАЛИ УЙЛАР АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК ЯРАТАДИ

Жомбой тумани улкан бунёдкорик майдонига айланган. Сўнги бир йилда соҳада қарийб 100 миллиард сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилгани фикримиз тасдиғидир.

Жумладан, инвестиция дастури асосида қиймати 32,7 миллиард сўмлик 7 та объект – 32-давлат мактабгача таълим ташкилоти, “Баркамол авлод” болалар ижодиёт мактаби, саломатлик йўлаклари барпо этилган. Бундан ташқари, 14 та ижтимоий соҳа объектларида маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан 7,6 миллиард сўмлик ишлар бажарилган.

Айниқса, уй-жойлар бунёд этишда туман етакчи ҳудудлар сирасига киради. 2022 йилда Катта қишлоқ маҳалласида 5 та (100 хонадонли), Аҳмаджон Қурбонов маҳалласида 1 та 50 хонадонли

уй-жой фойдаланишга топширилган бўлса, жорий йил бу борадаги ишлар янада жадаллашганини кўриш мумкин. Йил якунига қадар 7 та янги кўп қаватли уй ўз эгаларига топширилади, 345 та оила Ватан ичра ватанга эга бўлади.

Қурилиш йўналишидаги натижаларда “Elita building group invest”, “Jomboy maxsus ta'mirlash qurilish”, “Hamkor LTD” масъулияти чекланган жамиятларининг алоҳида ўрни бор.

Ушбу қурилиш-пудрат ташкилотлари ишчи-ходимларининг меҳнати эвазига Жомбой замонавий туманлардан бирига айланиб борапти.

– Барпо этилаётган уй-жойларни лойиҳалашда аҳолига имкон қадар қулай бўлиши ҳисобга олинган, – дейди “Elita building group invest” МЧЖ таъсисчиси Умид Саломов. – Жумладан, бино фасади тўлиқ базалт билан қопланаётгани иситишда қўшимча имкониётлар яратади. Қолаверса, ёритиш тизими учун қуёш фотоэлектр станциялари ҳам ўрнатилмоқда.

Эътиборлиси, бунёдкорлар туман ривожини учун хайрия-саховат ишларида ҳам кўпчиликка ўрнатилган кўрсатишяпти. Ҳолвои маҳалласида қад ростлаган Имом Абдулазиз Шамсулайимма мақбараси, хонақоҳ, 43-умумтаълим мактабининг қўшимча биноси қурилиш корхоналарининг шахсий ташаббуси билан барпо этиляпти.

ЕР ИЛМИДАН САОДАТ ТОПГАНЛАР

Жомбой халқ хўжалигида агротармоқ ҳам муҳим йўналиш саналади. Бугунги кунда туманда 821 та фермер хўжалиги, ўндан ортиқ соҳага йўналтирилган тадбиркорлик субъектлари фаолият кўрсатмоқда.

2023 йил ҳосили учун 9065 гектар майдонда кузги бошоқли дон, 1228 гектар пахта, 5,5 минг гектар мева-сабзавот етиштирилмоқда.

Баҳорги мавсумда 505 та фермер хўжалигига бириктирилган пиллакорлар 5551 кути ипак қурти боқиб, 322,2 тонна пилла хомашёси етиштиришди. “Кумуш тола” хирмонининг кўтарилишида 2686 нафар касаначилар меҳнат қилишди.

Қуйида жомбойлик фермерларнинг айримлари ҳақида маълумот бермоқчимиз.

Темир отни жиловлаган аёл

Яшаш инсонга Аллоҳ таоло томонидан фақат бир мартаба бериладиган буюк имкон. Умрни қандай ўтказишимиз керак? Қимматли фурсатларимизни нималарга сарфласак тўғрироқ бўлади? Ўзимиздан яхши ном қолдириш учун қандай яшаш лозим? Катта ҳаёт остонасида турган Юлдуз Умратова ҳам шундай ўйлар исқанжасида эди. Ўз тақдирини кишлоқ хўжалигида кўрган бўлажак фермер 1991 йилда Наманган тўқимачилик техникумининг Са-

марқанд филиалини иқтисодиёт йўналиши бўйича тамомлаб, меҳнат фаолиятини бошлади.

У болалигидан ерга меҳр қўйган. Она замин бағри мўъжизаларга бой эканини тушуниб етди. Шу сабабли ўқишни тамомлагач, фермер ва деҳқон хўжалиги ташкил этишга астойдил киришди. 1992 йилда у деҳқончилик илмини яхши биладиган инсон – Бўта Умратов билан турмуш курди, икки ният бирлашиб, мақсадга айланди.

“Ерни боқсанг, у сени тўйдиради”, дейди халқимиз. Аслида бу оддий ҳақиқат. Юлдуз Умратова турмуш ўртоғи билан биргаликда ерга меҳр бериб, деҳқончилик оргидан бахт топди. Уй қуришди, машина олишди, тўйлар қилишди...

Ҳаёт фақат байрамлардан иборат эмас экан.

Тақдир Юлдуз Умратовани оғир синов билан синади. Турмуш ўртоғидан барвақт айирди. Уч фарзандига ҳам она, ҳам ота бўлиб, оилани тебратиш масъулияти унинг зиммасига тушди.

Фарзандлари бугун оилали. Барчалари олий маълумотли. Катта ўғли нефт корхонасида, қизи банк тизимида ишлаб, онасининг ёнига кирган.

Юлдуз Умратова эса турмуш ўртоғи билан бошлаган ишларини давом эттирмоқда. У раислик қиладиган “Ўрай” фермер хўжалиги туманда энг илғор саналади. Ҳар йили мавсум олдида белгиланган режалар ортиғи билан бажарилади. Фермер аёл кенг далада тракторни ҳам ўзи бошқаради. Кичик ўғлини ёнига олиб, ер илмини ўргатапти.

"Асл деҳқон учун ернинг ёмони бўлмайди"

Жомбойлик таниқли фермер Абдухолик Абдугангировнинг ҳаётини шундай. Узоқ йиллар кишлоқ хўжалигининг турли йўналишларида ишлаган тажрибали деҳқон 2019 йилда фермер хўжалиги ташкил этишга киришади. Аммо мақсади шунчаки, тадбиркорлик қилиб, даромад олиш эмас, балки камхосил, нисбатан иши оғир ҳудуддан ер олиб, яшнатиш эди. Шундай қилди ҳам.

Туманнинг деҳқончилик учун мураккаб ҳудуди ҳисобланган Полвонарик маҳалласидан 65,2 гектар ер олиб, ишга киришди. Дастлаб ҳосилдорликни ошириш учун агротехник тадбирларни қўллади. Устоз деҳқонлар маслаҳатини олди. Имкон қадар илмни амалий тажрибада қўллашга интилдди. Иш услубини яратишда йиллар давомида тўплаган тажрибаси ҳам қўл келди. Натижада, аста-секин юқори ҳосил ола бошлади. Йилдан йилга кўрсаткичлари ошиб борди.

Абдухолик Абдугангиров раҳбарлик қилаётган “Хуршида далалари” фермер хўжалигининг жорий йилги натижалари ҳам қутилганидек. Жамоа меҳнаткашлари 2022 йил куз ойларида 18 гектар майдонга ғалла экиб, 48,6 тонна хирмон кўтаришни мақсад қилишганди. Мавсум бошидаёқ қўзланган режа ортиғи билан бажарилди – 106 фоиз!

– Олдинда пахта мавсуми турибди, бу ҳам жиддий синов, – дейди А. Абдугангиров. – Саратондаги меҳнат ҳосил чўғини белгилайди. Насиб этса, 23 тонна “оқ олтин” етиштиришни мақсад қилганмиз. Айни кунларда ғўзаларимиз авж олиб ўсмоқда. Шунингдек, хўжаликда 8,9 гектар сабзавот экинлари ҳам парваришланяпти.

ЖАМИЯТ

BONG.UZ

Муассис:

Ўзбекистон

Республикаси

Экология,

атроф-муҳитни

муҳофаза қилиш

ва иқлим ўзгариши

вазирлиги

Бош муҳаррир

Мақсуд

ЖОНИХОНОВ

Газета таҳририятнинг

компьютер бўлимида

саҳифаланди.

“XXI ASR

MEDIYA-NASHRIYOT-

MATBAA UYI” МЧЖ

босмахонасида чоп

этилди.

Манзил:

100080, Тошкент ш,

Мунис кўчаси 50 А уй.

Буюртма рақами

Г-

Адади: 1000.

Қоғоз бичими А-3,

ҳажми 3 босма табоқ.

Баҳоси келишилган

нархда.

Газета Ўзбекистон

матбуот ва ахборот

агентлигида

2006 йил 0010-рақам

билан рўйхатга

олинган.

ISSN 2010-7722

100000, Тошкент шаҳри

Матбуотчилар кўчаси 32.

Маълумот учун телефонлар:

71-233-72-77,

71-233-91-55

Реклама ва эълонлар учун:

Электрон почта:

jamiyat@umail.uz

Газета индекси — 131

“ЖАМИЯТ” дан олинган

маълумотларда манба

сифатида газета номи

кўрсатилиши шарт.

Топширилган вақти:

20:00

1 2 3 4 5 6

ЖОМБОЙЛИК ЖАДИД

Саидахмад Сиддикий Ажзий – 1864 йилда Жомбой туманидаги Ҳолвойи қишлоғида туғилган.

Ота-онаси уни ёшлигида Туркистонга олиб кетади. Туркистонда ҳам чоризм истибдоди авж олгач, Бухорога йўл олишади.

Отаси Ҳасанхўжа вафот этганида у 5-7 ёшларда бўлган. Етим қолган Саидахмадхўжанинг тарбияси бобоси Алихўжа қўлида қолади. Кейинроқ уста Абдулқаюм эшигида вояга етди. Саидахмад қандай шароитда ҳаёт кечирмасин, ёшлигидан илм олишга иштиёқи баланд бўлган.

*Дўқар қон бағрими гул
яфроғидек чоки чокиндин.
Чамандан гунча бағрим
ҳолидин ойина дорумдур.*

Сиддикий ижодида жадидларнинг таъсири кучли. “Анжумани арвоҳ” асари Исмоилбекнинг “Муколамаи салотин” асари таъсирида ёзилган бўлиб, сюжет тизимида ўхшашликлар кўп. Дейлик, осмон-

манига ҳамоҳанг ёзилган “Миръоти ибрат” да эса Ажзий ҳаёлий мамлакатларга сафар қилади. Ўз орзусидаги Самарқандни чизиб беради. Унда озод ва обод илм-фан тараккий этган давр фақатгина телевидение эмас, балки биз бугун 70-80 йилдан кейин гувоҳи бўлиб турган воқеалар ҳақида гап боради.

Унинг шеърлари дастлаб “Ойи-

жадидчилик фаолиятини тадқиқ қилиш бўйича катта изланишлар олиб борди. Бу ҳақда шу йили “Шарқ юлдузи” журналида “Шоир хотирасини излаб” номли туркум мақолалар эълон қилди.

Саидахмад Сиддикий Ажзий 1903-йилда Ҳолвойи қишлоғида биринчи жадид мактабларидан бирига асос солди. Ушбу мактабнинг фаолиятини йўлга қўйиш бўйича Бехбудий, Шакурий, Ҳамза каби жадид маърифатпарварлари билан ҳамкорлик қилган. 120 йил аввал қурилган мактаб биноси ҳозир ҳам асл ҳолича саланиб қолган.

2018 йилда эски жадид мактаби биносида катта ободончилик, реставрация ишлари олиб борилди. Тўрт хонадан иборат тарихий бино тўлиқ реставрация қилиниб, Ажзий меросини ўзида жамлаган музейга айлантирилди.

Профессор Бегали Қосимов 1989 йилда ушбу мактабга ташриф буюради. Мактабнинг аянчли аҳволини кўргач, борини сақлаб қолиш, музейга айлантириш ҳақида туман мутасаддилари ва аҳолига мурожаат қилганди.

Ушбу ташаббусни қўллаб-қувватлаган Озод Шарафиддинов, Ботирхон Валихўжаев каби таниқли олим ва ижодкорлар мактабга келишган, таклиф ва ташаббус кўрсатишган. “Ибрат мероси Наманганда қандай кадр топган бўлса, Ажзий мактаби ҳам Самарқанд илмий-адабий муҳити ривожига катта ҳисса қўшган маскан сифатида кадр топишга ҳақ-

1890 йилда ҳажга сафар қилади. Икки йил ўтар ўтмас, Россиянинг Жиддадаги элчихонасига таржимон этиб тайинланади. Кейинроқ Самарқандга қайтиб келиб мактаб очган. Вилоят адлия бўлимида мудир ўринбосари, мудир лавозимларида ишлаган. 1922 йилдан бошлаб умрининг охиригача муаллимлик қилади.

Саидахмад Сиддикий Ажзий давлат арбоби, таржимон, муҳаррир, журналист-публицист, адабиётшунос олим, педагог, ўз даврининг маърифатпарвар жадидчиси сифатида танилган.

Ажзий шеърляти ҳақида дастлаб “Турсунқул” мақоласида ўқиймиз: “У ўз фитрат истеъдоди билан русча ўқиш кераклигини сезиб, шу тилда савод чикарди. Бир муддат Бухорода яшади. Бухоролик ўртоқларининг ташвиқи билан шоирликка ҳавас қўйди. Шеър ёза бошлади. Аммо фикрида ўзгариш бўлганидан кейин бундай шеърларни куйдиргани маълум”. Эҳтимол, жиддий сабаби бордир. Аммо даврий матбуотда босилган шеърлари анча моҳирлик билан битилган.

Шоир гулга жуда ўч бўлган дейишади. Ҳолвойида уларнинг ховлисидагидек гулзор бўлмаган. У баъзан кун бўйи гулзорда айланиб юришни хуш кўрган экан:

дан икки киши шоҳона либосда тушиб келиб, ўзларини фош этадилар. Улар Бухоронинг мархум амирлари Музаффархон ва Абдулахадхонга ишорадир.

“Дорур роҳат мусулмонлари” ро-

на” ва Озарбойжондаги “Машраб” журналларида чоп этилган. “Айн ул адаб”, “Ганжинаи ҳикмат” китобла-

рида нашр қилинган.

Садриддин Айний Вадуд Маҳмуд Раҳим Ҳошим каби жадидшунос олимлар Сиддикий меросини муфассал ўрганишган.

Таниқли олим, профессор Бегали Қосимов 1989 йилда Ажзийнинг

ли” деган эди Бегали Қосимов.

Мактаб биносининг бир қисмини вақтда 19-умумтаълим мактаби ихтиёрига ўтказилиб, бошланғич синф ўқувчилари учун ажратилган.

Саидахмад Сиддикий Ажзий 1927 йили 63 ёшда вафот этган.

